

Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 25 (1112) ГОД XXII БЕЛАСТОК 19 ЧЭРВЕНЯ 1977 г. ЦАНА 60 гр.

З рэпарцёрскіх запісак

У нядзелю 1941 г.

Калі ў нядзелю на досвітку разбудзілі нас бомбы, мне ўсё яшчэ здавалася, што я гляджу фільм пра Чапаева — першы фільм у маім жыцці, які напярэдадні паказвалі ў нашай вёсцы чырвонаармейцы. А гэта ўжо гітлераўская авіяцыя бамбіла чыгуначную вузлавую станцыю ў Чаромсе, да якой ад нас усяго дзесяць кіламетраў.

* ✲ *

Метраў у дваццаці ад бацькавай хаты пачынаўся супольны вясковы выган. У канцы вёскі стаяў крыж. Ля гэтага крыжа на разгалінаванні дарог, выгнаўшы кароў і коней на выган, збіраліся сяляне, каб супольна абмеркаваць вясковыя навіны.

У гэтую раніцу таксама ля крыжа сабраўся натоўп. Людзі меркавалі, што, уласна кажучы, дзеецца на свеце. Найбольш сялян лічыла, што гэта „манёўры“.

Каля абеду ў вёску прыімчаліся два савецкія танкі. Адзін размясціўся ля нашай хаты пад старым разгалістым ясенем. Зараз жа за імі паявіліся чырвонаармейцы ў сіле не больш аднаго батальёна. Сяляне напаілі іх малаком, накармілі хлебам і яйкамі. Яны аддзякавалі нам вялізнымі кускамі цукру. І тады ўсё ўжо стала вядома.

* ✲ *

У нашай школе працавалі настаўніцамі дзве маладзенькія „саветкі“. Так гэтых вельмі сімпатычных дзяўчат называлі ў нас у вёсцы. Адна (забыў, на жаль яе прозвішча) недзе з-пад Пінска, а другая, Марыся, здаецца, Якаўлеўна, — з Гомеля.

Тая, з-пад Пінска, паспела выехаць да бацькоў яшчэ ў суботу, а Марыся асталася. Вось і прыбегла да майго бацькі (які таксама тады настаўнічаў у роднай вёсцы) за парадай, што ёй рабіць. Яшчэ цяпер памятаю яе перапалоханы твар і заплаканыя вочы. Дагэтуль я ніколі яе такой не бачыў. Была нашым класным кіраўніком. Заўсёды бадзёрая, вясёлая, любіла спяваць і чытаць вершы. А цяпер сядзела ў нашай хаце, як загубленае дзіцё.

Пасля вайны даведаліся мы, што наша настаўніца зноў вучыць дзяцей у родным Гомелі, што ў час акупацыі была слаўнай партызанкай, даслужылася нават афіцэрскага звання.

(Працяг на стар. 4)

Праз тыдзень у „Ніве“

Квартэт з Орлі, які заняў першае месца ў катэгорыі калектываў. А Аліна Рагоза (другая злева) — I месца сярод салістаў.

„БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ — 77“ ДЛЯ ШКОЛЬНІКАЎ

Нарэшце добры рэпертуар

У апошнюю нядзелю мая ў зале Галоўнага праўлення БГКТ адбыўся чарговы, штогадовы конкурс „Беларуская песня — 77“ для школьнікаў.

Прыехала шмат дзяцей. Кожны падрыхтаваў па дзве песні ці то сола, ці ў дуэце, ці ў калектыве. Усім хацелася добра выступіць.

І амаль усім гэта ўдалося. Член журы, вядомы ў нашым асяроддзі спецыяліст у галіне музыкі Людміла Панько толькі ўздыхала: „Вось каб у мой хор хоць парачку такіх галасочкаў“. А калі выйшла на сцэну і заспявала малюсенькая, хоць ужо другакласніца з Чыжоў Галінка Якімюк, зала ўзнагародзіла яе такімі апладысментамі, якіх не атрымаў ніхто. А Людміла Панько не вытрымала, праслязілася. „Якое цудоўнае дзіця!“ — сказала яна. Галінка Якімюк атрымала ўзнагароду „Зоркі“.

Падабаліся гледачам (журы — таксама) Аліна Рагоза з Орлі (заняла I месца сярод салістаў), Антаніна Назарук са Старакорніна і невялічкая Ірэнка Рашчэнка з Дашоў. Дзве першыя здзівілі слухачоў сваім моцным альтам, а Ірэнка — спеўным галаском на высокіх нотах. Два трэція месцы прызнаны Галіне Сцепанюк з Чыжоў і Аліне Бурыла з Маліннікаў.

Хлопцы ў сольных нумарах выступалі выключна з уласнымі акардэонамі. Ігралі цудоўна, весялілі гледачоў. Шкада, што гэта быў конкурс песні і ацэньваць трэба было спеў, а не ігру на акардэоне. Спадабаўся Ярэк Майстровіч з Кляшчэляў і Юрка Галёнка з Дубічаў-Царкоўных.

Прыемную неспадзеўку зрабіла школа ў Старым Ляўкове, прыслаўшы на конкурс цэлы дзявочы хор. Прыгожая, зладжаная група.

А калі заспяваў квартэт з Орлі, мне здалося раптам, што ліецца песня над палямі. Такая цёплая, прылюдная мелодыя аб ружы-кветцы. А галасы моцныя, народныя. Спявалі дзяўчаткі так, як спяваюць вясковым надвячоркам, вяртаючыся з поля ці сенажаці.

Не магу не падкрэсліць, што ў сёлетнім конкурсе, як ніколі раней, амаль усе пастараліся падабраць новыя, маලавядомыя песні. Рэпертуар стаў вельмі багаты і розны. Былі тут і народныя, і патрыятычныя, і жартоўныя, і сур'ёзныя песні. Паявіліся нават сапраўды дзіцячыя песенькі, як „Ветрык“, які ў „Зорцы друкаваўся не так даўно. І прыемна было глядзець і слухаць, што песні адпавядаюць узросту дзіцяці. І тады ўжо дзіця застаецца самім сабой, а не вымушана строіць з сябе дарослую дзяўчыну, якая ўздыхае аб каханні.

Упершыню мне выпадае сказаць столькі добрых слоў аб рэпертуары, і раблю гэта з незвычайнай прыемнасцю.

Менш прыемна мне паведамляць аб тым, што з больш 70 школ, у якіх вывучаецца беларуская мова, на конкурс песні ў гэтым годзе прыехалі дзеці толькі з дзесяці. Думаю, што ў кожнай школе знайшліся б дзеці з добрымі галасамі і ахвотныя спяваць беларускія песні на конкурсе. Бо і ўсюды ж іх спяваюць у нашых вёсках. А прыехалі з тых школ, дзе пастараліся настаўнікі. Можна разумець некаторых настаўнікаў, асабліва тых, што яшчэ вучацца: якраз у маі найбольш працы з гадавы-

(Працяг на стар. 3)

Жменька лясных праблемаў

Раніцай у надлясніцтве Жэдня не моўкнуць радыётэлефон і тэлефон. Надляснічы **Славамір Пашкевіч** і яго намеснік **Мар'ян Дадура** дваяцца і траяцца, прымаючы шэраг неадкладных рашэнняў і даючы дзесяткі загадаў, нервуюцца і перажываюць. Што ж, „уладанні“ надлясніцтва не маленькія: праціраюцца яны ад Цілічанкі над ракою Супраслю на поўначы да мястэчка Нарва на поўдні, ад Цісоўкі і Залешан на дзяржаўнай граніцы на ўсходзе і да Займы на рацэ Плоскай пад Беластокам на захадзе. Разам 20 тысяч гектараў дзяржаўных і 9 тысяч гектараў сялянскіх лясоў. Ёсць каля чаго пахадзіць, асабліва калі ўсё гэта пашаткавана на тысячу кавалкаў і кавалачкаў.

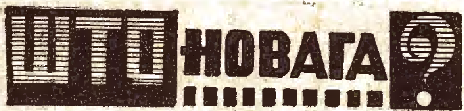
На першы погляд, здавалася б, якія там могуць быць праблемы з лесам? Усё ж зводзіцца да некалькі дзеянняў: пасадзіць, дагледзець, ахоўваць ды ссячы і вывезці. Але, аказваецца, гэта не так усё проста. У беспаваротную даўнасць адышлі тыя часы, калі ў тутэйшых ваколіцах ахвотных да працы ў лесе было хоць адбаўляй. Цяпер у выніку адыходу моладзі з вёскі і высокіх заробкаў у прамысловасці і паслугах вельмі цяжка знайсці людзей для лясных работ. Але зроблены ўжо першыя крокі ў кірунку стварэння ўласных кадраў сталых лясных рабочых: у бліжэйшым часе ў Жэдні паўстане рабочы пасёлак з чатырох дамоў на дванаццаць сем'яў, будзе весціся будаўніцтва жылых дамоў у Міхалове і Каралёвым Мосце. Хоць і са слязінкай жалю ў воку, але трэба нам назаўсёды развітацца з маляўнічым абразком ціхенькай леснічоўкі, скрытай пад разгалістымі дубамі ды елкамі ў лясных нетрах. Такія паэтычныя чароўнасці знікаюць з нашых лясоў па вельмі празаічнай прычыне: ніхто не хоча ў іх жыць! Працаўнікі лесу горнуцца да вялікіх паселішчаў, дзе ёсць сувязь з горадам, школа для дзяцей, крамы з харчамі і прамысловымі вырабамі, электрычнасць для асвятлення і хатняга абсталявання і г.д. Усё гэта вымагае прымянення ў лесе шырокай механізацыі і штодзённага давозу працаўнікоў на месца работы часам на адлегласць 20-30 кіламетраў. І тут вырасла праблема пракладкі ладных лясных дарог. На гэта ёсць грошы і матэрыялы, але ўсе будаўнічыя прадпрыемствы, як агню, баяцца брацца за работу ў лясной глушы. Зрэшты, яны маюць поўныя рукі заказаў у гарадах і мястэчках.

З году ў год жэдненскаму надлясніцтву прыбывае новых пасадак 300 га на дзяржаўных грунтах і 110 га на сялянскіх. Усю весну С. Пашкевічу і М. Дадуру ўсе ночы навылет сняцца сучасныя машыны для пасадкі лесу, але на яве даводзіцца ім звяртацца з бясконцымі просьбамі ў школы і розныя ўстановы, каб дапамаглі садзіць лес

(Працяг на стар. 4)

Надляснічы С. Пашкевіч.

ЮБІЛЕЙНЫЯ РАХУНКІ

Не так даўно ў Англіі адбылася чарговая ўрачыстасць каралеўскага дома — 25-гадовы юбілей з дня ўступлення на трон каралевы Елізаветы II. У друку гэты юбілей адзначаўся пад знакам праслаўлення працаздольнасці і працалюбства гэтай нястомнай дзяржаўнай жанчыны. У прыватнасці, здзіўленыя статысты і журналісты падлічылі, што за мінулыя дваццаць пяць гадоў каралева Елізавета II прыняла 125 візітаў кіраўнікоў урада іншых дзяржаў, дала 1.250 абедаў і ўсемагчымых прыёмаў, 7.500 аўдыенцый, зрабіла 23 афіцыйныя візіты і 25 вандроўных паездак у іншыя краіны, уручыла 75 тысяч ордэнаў, прысутнічала на адкрыцці 84 школ, 52 шпіталяў, атамнай электрастанцыі і двух тунеляў. Апрача таго, яна выступіла з 25 навагоднімі прамовамі, даручыла сваім сакратарам даць адказы на 1.300 000 пісьмаў сваіх падданых, нарадзіла чатырох дзяцей, шануючы свой каралеўскі род.

Усе гэтыя падлікі падрабязна змяшчаліся ў газетах. А некаторыя друкаваныя выданні пайшлі далей. Разам з заслугамі каралевы яны пачалі лічыць, колькі грошай за гэты час атрымала каралева з грамадскай казны на ўтрыманне ўласнай сям'і. І выйшла, што ёй штогод выдавалася за яе дзяржаўныя клопаты па 3,2 мільёна долараў. Гэткі юбілейны рахунак здзівіў англічан. І нягледзячы на тое, што многія з іх па старой традыцыі вельмі прыхільна ставяцца да каралеўскага дому, усё ж выказваюць думку, што каралева наогул дарагавата абыходзіцца для Вялікабрытаніі.

ЗАЧАРАВАНАЕ КОЛА

Вось ужо некалькі гадоў такійскія гарадскія ўлады беспаспяхова спрабуюць разабрацца са сваімі фінансавымі цяжкасцямі. У бюджэце вялікага Токіо столькі дзірак, што нават пры самым умелым кіраванні немагчыма звесці канцы з канцамі. У студзені губернатар сталіцы прыняў рашэнне скараціць штаты муніцыпальных служачых. Аднак і на гэту меру не ўскладаюць асаблівых надзей. Больш надзейнай здаецца латарэя, значная частка даходаў ад якой паступае ў гарадскую казну. У 1970 годзе латарэйных білетаў было выпушчана ў Токіо на 3,4 мільярда іен, у 1975 — на 6,5 мільярда. У гэтым годзе сума перавысіць 10 мільярдаў іен. Але гарадскім уладам зноў давядзецца павялічваць штаты служачых — на гэты раз за лік прадаўцоў латарэйных білетаў.

ТАЙНЫ СТАРАЖЫТНАГА ЎЗГОРКА

Праз тысячагоддзі „загаварыў" нічым не адметны з выгляду ўзгорак ля вёскі Шамірам у перадгор'ях Арагаца. Раскапанае тут месца пахавання чатырохтысячагадовай даўнасці прадставіла археолагам надзвычай цікавыя знаходкі.

У камеры плошчай 17 квадратных метраў знойдзены размаляваны гліняны посуд, бронзавыя катлы з ручкамі, абсідыянавыя наканечнікі стрэл, бронзавыя ўпрыгожанні, сотні маленькіх сердалікавых пацерак.

У больш позніх слаях узгорка, якія датуюцца X-XI стагоддзямі да нашай эры, таксама нямала знаходак.

На Шамірамскім некропалі вучоныя зрабілі адкрыццё, якое, на думку спецыялістаў, унясе пэўныя карэктывы ў навуку аб старажытным мастацтве. Ім удалося выявіць узоры манументальнай скульптуры.

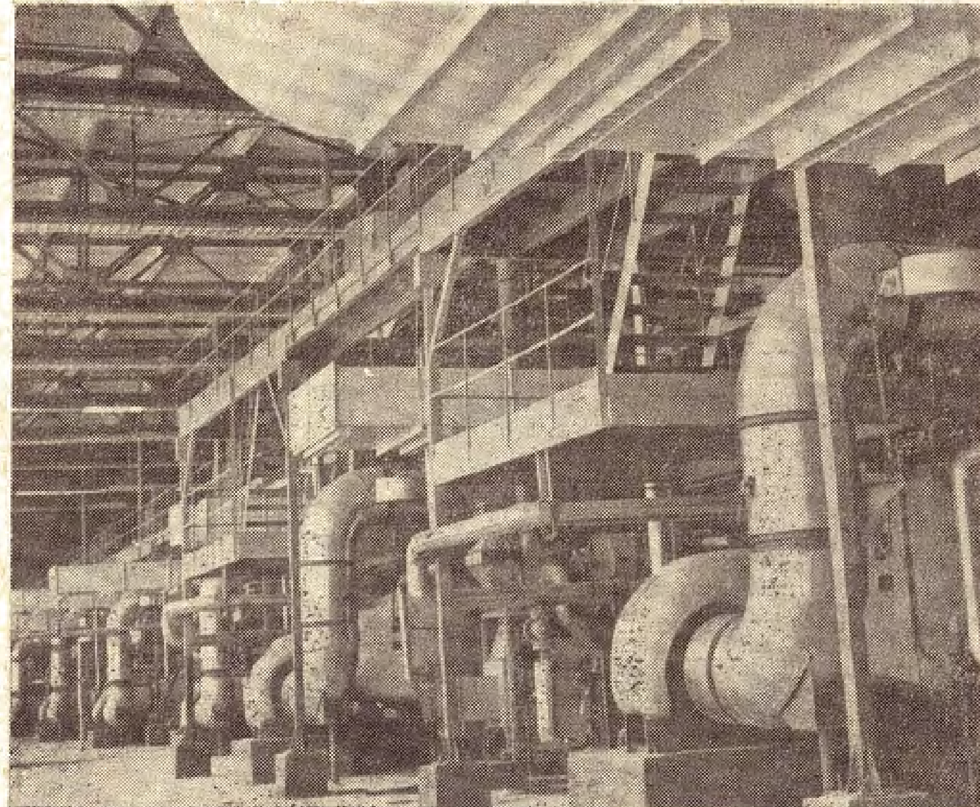
ЖАНЧЫНЫ-ДОЎГАЖЫХАРКІ

Згодна з перапісам насельніцтва, які праводзіўся ў 1926 годзе, у Балгарыі налічвалася 158 доўгажыхароў. Гады сярэдняя працягласць жыцця балгарскай жанчыны складала 45-46 гадоў.

На 1 студзеня 1975 года ў Балгарыі зарэгістравана 2517 чалавек ва ўзросце 95-99 гадоў і 228 — ва ўзросце старэй чым сто гадоў. З іх 192 — жанчыны і 36 мужчын. На 1 студзеня 1976 года ў Балгарыі зарэгістравана 2290 чалавек ва ўзросце 95-99 гадоў. З іх 1600 — жанчыны. Сярод 351 стагадовага жыхара 296 складаюць жанчыны.

Усе 296 балгарскіх жанчын, якім больш чым 100 гадоў, — маці, і амаль усе яны маюць па некалькі дзяцей.

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ НАПЯРЭДАДНІ 60-ГОДДЗЯ ВЯЛІКАГА КАСТРЫЧНІКА

У Магілёўскім камбінаце сінтэтычнага валакна.

Сучасная Беларусь з'яўляецца рэспублікай высокаразвітай індустрыі, буйнай сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, перадавой навукі і культуры. Цяпер прамысловасць рэспублікі вырабляе за 18 дзён столькі прадукцыі, колькі давала за ўвесь 1940 год.

Але справа не толькі ў велізарных колькасных, але і якасных зменах, якія адбыліся ў прамысловасці рэспублікі. Створаны новыя галіны, узбагаціўшыя структуру прамысловай вытворчасці: аўтамабілебудаванне, трактарабудаванне, радыёэлектроніка і дакладнае прыборабудаванне, нафтаперапрацоўчая і нафтадабываючая прамысловасць, вытворчасць мінеральных угнаенняў і сінтэтычнага валакна, матацыклаў, гадзіннікаў, тэлевізараў, халадзільнікаў і іншых вырабаў. Беларусь па праву называюць рэспублікай вялікай хіміі. Яна дае краіне мінеральныя угнаенні, пластмасы, сінтэтычнае валакно. Хімію ў рэспубліцы прадстаўляюць такія сучасныя, з найноўшай тэхнікай прадпрыемствы, як вытворчае аб'яднанне „Беларуськалій", Полацкі і Гродзенскі хімкамбінаты. Светлагорскі завод штучнага валакна, буйнейшы ў Еўропе Магілёўскі хімічны завод, Беларускі шынавы камбінат.

Важнай галіной беларускай індустрыі стала машынабудаванне. Яно прадстаўлена мінскімі трактарным, аўтамабільным, маторным заводамі, Беларускім аўтазаводам, станкабудаўнічымі заводамі ў Мінску, Оршы і шматлікімі іншымі прадпрыемствамі.

Цяпер БССР, займаючы адзін працэнт тэрыторыі краіны і маючы чатыры працэнты насельніцтва СССР (207,6 тысяч квадратных кіламетраў і 9.400 тысяч чалавек), дае каля 16 працэнтаў хімічных валокнаў, больш 15 працэнтаў трактараў, каля 43 працэнтаў калійных угнаенняў, 22 працэнты матацыклаў, 14 працэнтаў падшыпнікаў качэння, 14 працэнтаў складаных металарэжучых станкоў, якія вырабляюцца ў СССР.

Салідная доля прадукцыі беларускай прамысловасці і высокая яе якасць забяспечылі ёй экспарт у 100 краін свету.

Калгасны лад ператварыў Беларусь у край перадавой высокамеханізаванай сельскай гаспадаркі. Так, у 1976 годзе было сабрана 7400 тысяч тон збожжа, 14.174 тысячы тон бульбы, 122 тысячы тон ільновалакна, 781 тысяча тон мяса.

Ураджайнасць зерневых культур склала ў мінулым годзе 26,7 цэнтнера з аднаго гектара, бульбы — 168 цэнтнераў.

Развіццё сельскай гаспадаркі дасягнута на падставе грамадскай формы гаспадарання, шырокай механізацыі, хімізацыі, меліярацыі забалочаных зямель. Дастаткова сказаць, што ў мінулым годзе сельская гаспадарка рэспублікі атрымала 15.402 трактары, 9.707 грузавых і спецыялізаваных аўтамашын, 3862 збожжавыя камбайны і шмат іншай сельскагаспадарчай тэхнікі, 5704 тысячы тон мінеральных угнаенняў і 155 тысяч тон кармавых дадаткаў. За гады Савецкай улады на Беларусі пераўтворана ва ўраджайныя палі, лугі і пашы больш 2 мільёнаў гектараў раней вельмі вільготных і забалочаных зямель.

На Беларусі, як і па ўсёй краіне, з году ў год расце дабрабыт народа. У 1976 годзе сярэднемесячная заработная плата рабочых і служачых склала 134,5 рубля. Заработная плата з улічваннем даплат і ільгот з грамадскіх фондаў дасягнула ў сярэднім 184 рублёў у месяц, павялічылася на 6 працэнтаў у параўнанні з 1975 годам. Расце дэталічны тавараабарот дзяржаўнага і кааператыўнага гандлю, спажыванне найбольш каштоўных прадуктаў і прамысловых тавараў, расце таксама аб'ём бытавых паслуг насельніцтву.

На Беларусі робіцца ўсё магчымае для паляпшэння жыллёва-бытавых умоў працоўных. За апошнія гады штогод паляпшаюць свае жыллёвыя ўмовы каля 380 тысяч чалавек. Бурнае развіццё атрымалі народная асвета, навука і культура. Даўно ўжо ліквідавана непісьменнасць, уведзена ў асноўным абавязковае ўсеагульнае сярэдняе навучанне. У мінулым годзе кожны трэці жыхар рэспублікі быў ахоплены адным з тыпаў навучання. Толькі ў агульнаадукацыйных школах вучылася 1,7 мільёна, у сярэдніх прафесіянальна-тэхнічных вучылішчах — 51 тысяча, у тэхнікумах і іншых спецыялізаваных сярэдніх навучальных установах — 159 тысяч, у вышэйшых навучальных установах — 165 тысяч чалавек.

Цяпер на Беларусі існуе добрая навуковая база. У ёй працуюць 32 тысячы навуковых работнікаў, у тым ліку 9,5 тысяч дактароў і кандыдатаў навук. Яны распрацоўваюць фундаментальныя праблемы фізікі, матэматыкі, ядзернай энергетыкі, біяхіміі і шэраг іншых. Толькі ў 1976 годзе ўстановы Акадэміі навук БССР закончылі навуковыя работы па 40 актуальных тэмах, атрымалі 592 аўтарскія пасведчанні аб вынаходніцтве, увялі ў вытворчасць больш 200 навінак, якія далі ашчаднасць народнай гаспадарцы на 38,3 мільёна рублёў.

Расквітнела сацыялістычная па зместу і нацыянальная па форме беларуская культура. Творы беларускіх паэтаў і пісьменнікаў сёння шырока вядомы не толькі савецкаму, але і замежнаму чытачу.

Паспяхова развіваецца ў Беларусі тэатральнае мастацтва, прадстаўленае 14 прафесіянальнымі і больш 40 народнымі самадзейнымі тэатрамі, сістэма друку, кнігавыдавецтва, радыё і тэлебачанне. Тыраж выдадзеных кніг і брашур перавысіў у 1976 годзе 34 мільёны экземпляраў. Гэта больш чым тры кніжкі на кожнага жыхара Беларусі.

У рэспубліцы праведзена вялікая работа па паляпшэнню аховы здароўя працоўных. Колькасць лекараў дасягнула 29 тысяч, а колькасць бальнічных ложкаў — 110,9 тысячы.

С. Ясінскі,
кандыдат філасофскіх навук

18.VI — Sobota 6.30 RTV szk. śred. Powtórz. wiad. z biol. 7.00 Tech. Rol. Powtórz. wiad. z mech. rol. 9.00 Bajkowy Poranek. 9.50 Ostatnie okrążenie — fab. film TP. 13.45 Program dnia. 13.50 Radzimy rolnikom. 14.00 STUDIO 8.

Niedziela — 19.VI 8.00 RTV szk. śred. Nasze spotkania. 8.20 Alarm przeciwpoż. 8.30 Now. w domu i zagr. 8.45 Sport. 8.55 Program dnia. 9.00 Kino TDC. Przygody psa Cywila. 9.35 Antena. 10.00 W Starym Kinie. Ten poczciwy pan Wiktor — film fr. 11.40 Dziennik. 12.00 Rolnicze rozmowy. 12.30 Klub sześciu Kont. 13.15 Dla dzieci: Mój przyjaciel samochód. 13.55 Bank Miast: Limanowa-Skoczów. 15.00 Los. Dużego Lot. 15.15 Odra Opole contra goście — teletur. 16.25 Tele-echo. 17.25 Jak utopić doktora Mráčka — kom. czech. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.30 Bajka dla dor. 20.40 Mecz piłkarski Polska-Brazylia.

Poniedziałek — 20.VI 15.55 Program dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Jeden dzień — rep. 16.50 Równikowy chrzest — rep. 17.00 Teleferie. 18.15 Janosik — serial. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV. I. Turgieniew „Stepowy król Lir" 22.05 Camerata. 22.40 Dziennik.

Wtorek — 21.VI. 9.00 Bajkowy poranek. 15.55 Program dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio Mł. 17.10 Camerata. 17.40 Kółko i krzyżyk. 17.55 Magazyn motor. 18.15 W Starym Kinie. Ze świata burleski. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Festiwal Pios. — Opole 77. 21.50 Fakty, opinie, hip. 22.25 W drodze na corridę — hiszp. nowela film. 22.55 Dziennik.

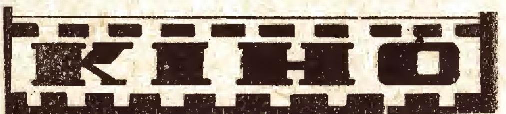
Środa — 22.VI. 8.50 Tajemnica archiwum — sens. film NRD. 10.00 Festiwal Pios. — Opole 77. 15.55 Program dnia. 16.00 Studio fest. Cameraty. 17.00 Kino TDC. Ewa plus Ewa. 17.30 Los. Małego Lot. 17.45 Pięć pytań o handlu zagr. — teletur. 18.35 Wiosna w Quibec — film dok. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Rodzina Straussów — ser. ang. 21.30 Festiwal Pios. — Opole 77. 22.40 Dziennik.

Czwartek — 23.VI. 9.00 Bajkowy Poranek. 10.00 Festiwal Pios. — Opole 77. 15.55 Program dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio fest. Camerata. 17.00 Teleferie. 17.50 Reportaż wojskowy. 18.10 Pegaz. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Kojak — serial am. 21.30 Festiwal Pios. — Opole 77. 22.40 Dziennik.

Piątek — 24.VI. 8.35 Trzy dni z życia Wani Siemionowa — film dla dzieci. 10.00 Festiwal Pios. — Opole 77. 15.55 Program dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio fest. Camerata. 17.00 Dla dzieci: Lato z książką. 17.30 Obrazki baletowe do walców Jana Brahmsa. 17.55 Minerzy podniebnych dróg — serial radz. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Prawo Archimedesa — film TP. 21.45 Sygnały — magazyn. 22.15 Teatr Małych Form. I. Iredyński „Próba". 22.45 Dziennik. 23.00 Festiwal Pios. — Opole 77.

Piątek 17VI — 8.55 Spektakl. 9.40 Koncert. 14.50 Film fab. 18.15 Koncert. 19.00 Nasza biografia. 20.30 Wieczór aut. komp. A. Pietrowa.
Sobota 18VI — 10.30 Śpiewa L. Jurczenko. 11.25 Film fab. 17.40 W świecie zwierząt. 18.55 Film fab. 20.30 P. nożna. Torpedo (M) — Spartak (M). Puchar. 21.30 Koncert.
Niedziela 19VI — 12.40 Film fab. 17.15 Filmy anim. 17.45 Klub film. 18.45 Film fab. 20.30 Koncert. 21.40 Mistrz. ZSRR w kolarstwie.

Białowieża Partyzanci Kowpaka radz. 21—22. Pirat — meks. 23—24. Ten cudowny piasek partyzanckich dróg — jug. 25—26.

Bielsk Podl. Strzały Robin Hodda — radz. 21—22. Latający talerzyk — pol. 23—24. Piraci na Pacyfiku — rum.-fr. 25—26.

Czeremcha Zbrodnia pod błękitną gwiazdą — czes. 21—22. Krótkie życie — pol. 25—26.

Czyże Tak szalona, że może zabić — fr. Rudy lis — NRD 22—26.

Dubicze Cerkiewne Dzień szarańczy — USA. Mój pies Wułkan — radz. 22—26.

Hajnówka Gehenna — pol. 20—22. Inna — pol. 24—25. Nie ma dymu bez ognia — 26.

Kleszczele Włoch szuka żony — wł. 21—22. Alicja już tu nie mieszka — USA 23—24. Najlepsza w świecie — pol. 25—26.

Michałowo Drapieżca — fr. 21—22. Tajemniczy blondyn w czarnym bucie — fr. 23—24. Spóźniona miłość — radz. 25—26.

Mielnik Od siedmiu wzwyż — USA 22. Przepraszam, czy tu biją — pol. 25—26.

Milejczyce Zuzanna i zaczarowany pierścień —NRD 21—24. Eliksir młodości — rum. 25—26.

Narew Motylem jestem — pol. Dwaj mężczyźni meldują powrót 22—26.

Narewka Rodzina — pol. Z własnej nieprzymuszonej woli — rum. 22—26.

Nurzec Pułapka w delcie Dunaju — rum. 21—22. Stróż plaży w sezonie zimowym — jug. 23—24. Nie ma dymu bez ognia — fr. 25—26.

B.Z.Graf. Zam. 1410 B-4

ДРУЖБА І СУПРАЦОЎНІЦТВА

НОВАЯ ЎМОВА

У прысутнасці вучоных — спецыялістаў Беластоцкай палітэхнікі і Мінскага палітэхнічнага інстытута была падпісана ў Беластоку бестэрміновая ўмова аб супрацоўніцтве абодвух вузаў. У сувязі з гэтым фактам мы папрасілі рэктараў выказаць свае ўражанні.

Рэктар Мінскага палітэхнічнага інстытута праф. др Валянцін Ткачоў: „Супрацоўніцтва ў нас развіваецца ў розных галінах: вучэбна-метадычнай, навуковай, грамадска-палітычнай, паміж студэнтамі. Візіт на ўзроўні рэктараў дазволіў ацаніць дасягненні, убачыць слабыя бакі і намеціць далейшыя планы. Вузы нашы дапаўняюць адзін аднаго. Вельмі цікавымі могуць быць вынікі супрацоўніцтва паміж паасобнымі факультэтамі, як, напрыклад, аўтатрактарным факультэтам нашага інстытута і механічным факультэтам Беластоцкай палітэхнікі. Мы хочам у далейшым развіваць наш абмен ва ўсіх галінах. Вельмі добрае ўражанне ў мяне выклікаў стыль пабудовы комплекса Беластоцкай палітэхнікі. Гэта дасканалая база для новых навуковых дасягненняў“.

Рэктар Беластоцкай палітэхнікі праф. др Тадэуш Бэлдоўскі: „Многія нашыя супрацоўнікі прымалі ўдзел у навуковых канферэнцыях, якія праводзяцца і ў нас і ў Мінску. Праводзіўся абмен вучоных — нашы супрацоўнікі ездзілі на кансультацыі і кароткатэрміновыя стажыроўкі ў Мінскі інстытут. У нас чыталі лекцыі і чытаюць савецкія вучоныя. Вельмі добра развіваецца абмен студэнтамі. Кожны год па 20 асоб ад нас выязджае ў СССР на практыку. Яны, працуючы на прадпрыемствах, многаму вучацца. Думаем распачаць абмен у галіне студэнцкага навуковага руху. Вопыт Мінскага інстытута можа нам многа памагчы“.

*

Дэлегацыю мінскіх вучоных узначальваў рэктар Мінскага палітэхнічнага інстытута праф. др Валянцін Ткачоў. Гэта малады вучоны. Спецыяліст у галіне фізікі паўправаднікоў. Ён адзін з наймалодшых рэктараў у Савецкім Саюзе. Член-карэспандэнт Акадэміі навук БССР. Ураджэнец Мінска, дзе закончыў сярэднюю беларускую школу і Беларускі дзяржаўны універсітэт. Мінскі палітэхнічны інстытут, рэктарам якога з'яўляецца праф. В. Ткачоў, мае 26 тысяч студэнтаў, якія вучацца на 21 факультэце.

Вера Леўчук

ФЭСТЫН У ЛІТВІНАВІЧАХ

І зноў аўтобус наш (29 мая) з прадстаўнікамі ГП і харавым калектывам БГКТ імчыцца па істужках шасейных дарог праз збожжавыя пасевы і сенажаці, праз вёскі і мястэчкі, а праз дзве гадзіны дарогі прыбыў на пляц ля святліцы ў вёсцы Літвінавічы, што ў гміне Нурэц.

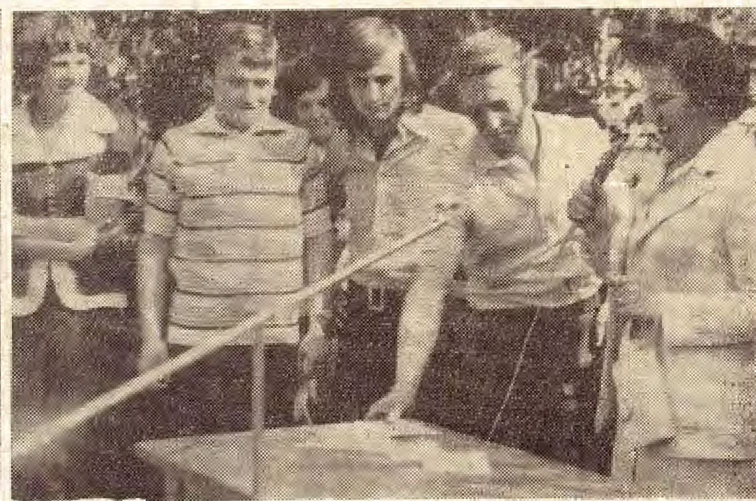
Сёлетні фэстын прысвечаны тут 60 гадавіне Вялікага Кастрычніка і спалучаны са святам селяніна. У яго арганізацыю ўключыліся гмінныя ўпраўленні ў Мілейчыцах і Нурцы, і таму прысутнічаюць тут іх прадстаўнікі: дэлегацыя з Нурца на чале з начальнікам гміны Мікалаем Касцюком, з Мілейчыц — на чале з I сакратаром гміннага камітэта ПАРП Віталісам Лубай, а з ГП БГКТ — на чале са старшынёй Мікалаем Самоцікам. Ваяводскія партыйныя ўлады прадстаўлялі: Тадэуш Свідзінскі ад ПАРП, Ян Цікоўскі — ад ЗСЛ.

Ганаровы прэзідыум фэстына. З дакладам выступае Вінцук Склубоўскі.

На фэстыне з канцэртам выступіла харавая група БГКТ з Беластока „Каласкі“.

Конкурс на тэму ашчаднасці і крэдытавання вядзе Яўгенія Раманюк з Нурца.

Адкрыў урачыстасць і сардэчна прывітаў усіх удзельнікаў фэстына старшыня гміннага камітэта Фронту адзінства народу ў Нурцы — Багдан Налэнцкі.

З дакладамі выступілі: з нагоды свята селяніна — I сакратар ГК ПАРП Яўген Шышко, з нагоды святкавання 60 гадавіны Кастрычніка — член Прэзідыума ГП БГКТ Вінцук Склубоўскі.

Мастацкая частка складалася з выступленняў харавой групы „Каласкі“ і тэатральнай групы, якая падрыхтавала п'есу „Мараль Наталлі Зотавай“.

Затым адбыўся конкурс на тэму ашчаднасці і крэдытавання спулдзельчых банкаў. Пасля паказ моды і дамашніх прылад таксама зацікавіў прысутных. ГС у Нурцы забяспечыў фэстын прадуктамі і напіткамі.

Пры арганізаванні фэстына шмат напрацаваліся: працаўнік ГП — Міхась Вішанка і жыхары вёскі Літвінавічы — Мікалай Куптэль, Аркадзь Навіцкі, Анатоль Аўласюк і Марыя Страпчук. Усім ім належыцца сардэчная падзяка.

Тэкст і фота М. Хмялеўскага

Паказ моды і дамашніх прылад вядзе прадстаўнік ГС з Нурца — Сцяпан Мартынюк.

Удзельнікі фэстына.

СУСТРЭЧЫ

„ТАРТАК“

„Тартак“ Івана Пташнікава ўпершыню сустрэў я на старонках „Полымя“. Было гэта і першае знаёмства з маладым (у той час) празаікам. Загаловак аповесці прадвяшчаў (не прыцягальную) вытворчую тэму і спыніўся я ля „Тартака“ па „прафесіянальнай“ цікавасці (у маладосці працаваў я ў тартаку).

Вочная стаўка ашаламіла. Не зманлівасцю: „Тартак“ — кніга аб вайне. Быў я ўражаны талентам, які пакараў з ходу і безапеляцыйна.

Вайна ў Івана Пташнікава праходзіць не па салдацкіх траншэях, разгортваецца не воінскімі эшалонамі. Уцягае яна ў пагібельны вір ні ў чым не вінаватых беларускіх сялян.

Немцы рэквізавалі збожжа і над пагрозай знішчэння вёскі загадалі вяскоўцам даставіць яго ў раён. Збожжанарыхтовачны абоз і з'яўляецца канвой аповесці. Усё тут звычайнае. Як і загаловак, амаль празаічнае. Героі аповесці не здзяйсняюць ніякіх подзвігаў. У боязі за сваіх блізкіх вязуць немцам „нарыхтоўку“. Аднак гэта бязвыхаднае падарожжа. Абоз рухаецца па ахопленай баямі тэрыторыі. І трапляе ў трагічныя клешчы.

У атмасферы жаху, якая пранізвае ўсю аповесць, праяўляюцца характары людзей. Трапіўшы ў праўдзівае пекла, яны, апрача аднаго „шкурніка“, клапоцяцца больш пра сваіх блізкіх, пакінутых у вёсцы, чым пра сябе. Гэтая антымістычная рыса простых беларускіх людзей атрымлівае памеры філасофскага абагульнення.

Вайна, калі на яе глядзець з розных пунктаў, выглядае па-рознаму. Іншая яна ў вачах камандуючага, інакш на яе глядзіць пехацінец са свайго акопчыка. „Тартак“ — вайна, убачаная вачыма селяніна, найбольш мірнага жыхара нашай зямлі, а па мастацкіх якасцях — адна з найлепшых кніг беларускай літаратуры наогул.

Вітаем яе на польскай мове!

Жорж Ювэ

Iwan Ptasznikau: Tartak. Przełożył Bolesław Monkiewicz. LSW, 1977, str. 268, zł 20.

(Працяг са стар. 1)

Нарэшце добры рэпертуар

мі і дыпломнымі работамі. Але галоўнае тут — добрая воля настаўніка. Для дзяцей конкурс — гэта і атракцыя, і прыемнасць, і нават узнагарода за вывучэнне роднай мовы. Арганізатары конкурсу пастараліся нават, каб кожнае дзіця, прыехаўшае на конкурс, атрымала нейкі, хоць невялічкі, падарунак. І варта, каб настаўнікі мелі ўсё гэта на ўвазе. З іншага боку, удзел школы ў конкурсе беларускай песні павінен мець уплыў на ацэнку працы настаўнікаў беларускай мовы. У конкурсе ж праяўляецца і любоў да беларускай песні, і відаць праца ў чысціні вымаўлення, ды і настаўнік нямала працы ўкладзе ў падрыхтоўку да конкурсу, нават у пошукі рэпертуару. Добра, калі ў школе знойдзецца спецыяліст па музыцы ды захоча дапамагчы. Тады і вынікі намнога лепшыя. Думку гэтую падаю пад развагу куратарыі, асабліва візітатара беларускай мовы. Нельга ж памінуць такога вялікага ўкладу грамадскай працы ў нашу агульную справу.

Яніна Чэрнякевіч
Фота аўтара

Плот дапамог

— Ну і хату Іван ставіць — як клуня, вялікая! Колькі гэтых пакояў будзе? — гаварылі ў вёсцы. — Яшчэ і горку плануе зрабіць. Хата на цэлую вёску. Быццам палац нейкі.

А ў Івана ад раніцы да вечара стук сякеры ды тахтанне пілы раздавалася. Зруб канчалі. На восень ужо ўвайсці планавалі. Мікалай, Іваноў сусед, хадзіў па панадворку і, спаглядаючы ўвесь час праз плот у суседаў бок, толькі зубамі скрыгатаў. Усё згодна з планам, не прычэпішся. Узіраўся то на сваю, то на новаўзрастаючую суседаву хату і сэрцу ў грудзях цесна рабілася, ды вочы зайздрасцю налівалі. І не змагла перанесці Мікалаева душа. Давай вакол сваёй хаты раскопы рабіць ды падмурак заліваць. А навесну, націрагаўшы некалькі прычэп цэглы ды пустакоў, перайшоў з сям'ёй у летнюю кухню ды на месцы яшчэ поўнасцю здаровай драўлянай хаты пянтроўку мураваць пачаў. Цэгла на цэгле, узрастала прыгожая, з балкончыкамі, двухпавярховая мураванка. Потым ад вуліцы новы, з альховых штахецін, плот паставіў і на зіму перабраўся ў сваё канкурэнцыйнае памяшканне. І жылі — Іван у драўлянай хаце з горкай, а Мікалай у сваёй двухпавярховай мураванцы.

— Іванава хата ўжо, здаецца, вялікая але Мікалай, то на ўсю аколіцу паставіў, — зноў пачалі гаварыць у вёсцы.

Івану быццам бы нехта шпільку ў яго чалавечасць усунуў. З тыдзень часу сам не свой хадзіў. Толькі мармытаў сабе пад носам і рукамі размахваў. Так як бы планы нейкія ў сваёй галаве наводзіў. І выйшаў адной раніцай на панадворак — і аж вочы на лоб палезлі. Стаіць Іван каля свайго плоту і разнакалёровых фарбы на штахецінах кладзе, ды ўзоры нейкія выводзіць.

— То ты туды кінуўся, ну то я цябе з іншага боку абыду, — мармытаў сам да сябе Мікалай і прыняўся скідаць з сваёй аборы яшчэ зусім добрую чарапіцу ды этэрнітам пакрываць.

— Ты, значыць, так, — падумаў Іван і прыняўся да сваёй клуні яшчэ адну старану дабудоўваць, ды ходнік аж да самай хаты пракладваць.

Тады Мікалай да кожнага гаспадарчага будынка таблічкі папрыбіваў, ды вялікімі літарамі пападпісваў: ХАТА, АБОРА, СВІРАН, КЛУНЯ. А потым адзяліліся ад сябе высачэзным плотам, штахеціна пры штахеціне, і кожны з свайго боку падпісалі: МЯЖА. І ўсё ўсім стала ясна.

Бізун

(Працяг са стар. 1)

уручную. І памагаюць, нельга наракаць, асабліва настаўнікі і моладзь з комплекса медыцынскіх школ у Беластоку, агульнаадукацыйных і прафесіянальных у Міхалове, пачатковай у Круглым Ляску. З вялікай натугаю, але заданні па пасадцы лесу заўсёды выконваюцца. А сёння пасадка гэта не тое, што было даўней ці хоць бы дзесяць год таму назад: прадзёр у дзярне баразёнку ці ямку, паўтыркваў туды калля і канец — хочуць сабе растуць, хочуць — не. Цяпер, для прыкладу, на 600 га выэксплуатаваных сельскай гаспадаркай пясчаных земляў, што перайшлі ва ўладанне дзяржавы ў ваколіцах вёскі Пясчанікі, перад пасадкай лесу праводзіцца глыбокае да 70 см ворыва, потым выраўніванне паверхні цяжкімі машынамі, затым садзіцца лес, а ў міжраддзях засяваецца шматгадовы лубін, які будзе ахоўваць кволыя сасонкі ад засыпання пяском і ўзбагачаць зямлю азотам, і, урэшце, некалькіразовы падсеў штучных угнаенняў. І так, пакуль сасоны маладняк падыме з усяго на паўметра, адзін гектар яго каштуе сама менеі 15 тысяч злотых. Значна большы, чым каля Пясчанікаў, абшар няўдобіц трэба засадзіць лесам каля вёсак Ганчары-Кітурыкі-Раманова-Лупянка.

Сёння догляд лесу і яго эксплуатацыя складаюць адзіны ўзаемазалежны працэс. Бо даход з лесу гэта не толькі драўніна, якой жэдненскае надлясніцтва, напрыклад, дастаўляе 45 тысяч кубаметраў у год, але таксама кожная жэрдачка, калочак ці нават галінка прадстаўляюць для сучаснай гаспадаркі каштоўную сыравіну. Асабліва ў апошнія гады, калі рушыла магутная фабрыка драўнінных пліт у Граеве. Яна якраз перапрацоўвае ўсе адпадкі з працярэблівання і ачысткі маладога лесу на каштоўныя пліты. І з атрыманнем гэтай сыравіны ў надлясніцтве справы ідуць слаба. У мінулым годзе на планаваных 500 кубаметраў было рэалізавана каля 400 кубаметраў, у бягучым годзе планавыя заданні павялічаны да 1100 кубаметраў, а дагэтуль пастаўлена ўсяго каля 100 кубаметраў! Бяда, грасеўская фабрыка не будзе мець патрэбнай сыравіны на пліты, беластоцкая мэблевая фабрыка не атрымае патрэбнай колькасці пліт для вырабу мэблі, а ўсе мы — не знойдзем у крамах патрэбнай мэблі.

Гэта толькі жменька праблемаў, якімі жыве і якія вырашае ў штодзённай працы Надлясніцтва ў Жэдні.

Мікалай Гайдук

Намеснік надляснічага М. Дадура.

(Працяг са стар. 1)

* * *

А нашы мужыкі па-даўнейшаму збіраліся ля старога крыжа дзеля суседскай гутаркі. Нават ноччу, бо тады найлепш было чуваць стрэлы гармат, якія даходзілі да нас з боку Брэста і не замаўкалі на працягу многіх дзён.

Брэст нашы гаспадары ведалі добра, бо туды ездзілі яны на ўласных падводах некалькі раз у год на кірмаш. Аднак цяпер меркаванні на гэтую тэму былі самыя розныя. Адны гаварылі, што рускія высадзілі дэсант, іншыя даказвалі, што яны вядуць наступленне, а яшчэ іншыя здагадваліся, што абараняецца Брэсцкая крэпасць.

І толькі праз многа гадоў, галоўным чынам з кніжкі Сяргея Смірнова „*Брэсцкая крэпасць*", я даведаўся, што сапраўды невялічкая жменька чырвонаармейцаў на працягу месяца часу мужна адстайвала гэты кусочак роднай зямлі.

* * *

І яшчэ пра адно пацяху тады шапталі нашы сяляне, а менавіта пра тое, што гітлераўцы недзе над Бугам спалілі цэлую вёску, а яе жыхароў — расстралялі.

Цяпер я ведаю, што гэтая вёска называецца **Слохі Аннапольскія** і знаходзіцца ў Сямяціцкай гміне. Сапраўды, гітлераўскія галаварэзы застрэлілі там больш чым 60 яе ў нічым не вінаватых жыхароў. Не шкадавалі ні жанчын, ні дзяцей. Са 110 дамоў уцалелі толькі два: адзін, у якім размяшчаўся штаб карнікаў, а другі, у якім адну ноч трымалі яны ўзятае ў палон насельніцтва.

Было гэта першае масавае злачынства гітлераўцаў на нашай зямлі, але не апошняе.

* * *

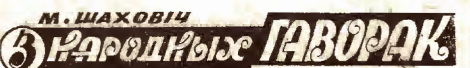
Гэтымі днямі я наведаў Слохі Аннапольскія. Вёска не толькі адбудавалася, але і разраслася. Вельмі многа тут мураваных асабнякоў. Відаць, што сяляне жывуць багата. Ёсць уласная крама, вясковы клуб, злеўня малака і кіёск „Руху". Аб трагедыі Слохаў Аннапольскіх напамінае толькі скромны помнік, устаноўлены пасярэдзіне вёскі.

* * *

А ў маёй роднай вёсцы, нейкіх 300 метраў за спарахнелым крыжам, нядаўна вырас жывёлагадоўчы камбінат мясцовай спулдзельні прадукцыйнай.

Віктар Рудчык
Фота аўтара

бэткі — агульная назва грыбоў, апрача баравікоў. Тату, я таксамо хочу заўтра по бэткі іті.

грошуовка — тоўстая іголка з вялікім вухам. Ты зноў грошуовку поламала. І чым жэ я тэпэр шыті буду?

гэндэо — трэцяя ступень адлегласці. О, гэндэо пут клунею кошык стоіт. Прынэсі мніэ его.

дівоснубэ — сваты. До Манькі дівоснубэ прыехалі, ідэмо хучыэй пуд окно.

запік — зробленае за печчу месца да спання або ляжання. Пуйді і ляж покамісь на запіку, а я тэбэ потуом обуджу.

путхвуоснік — частка вупражы, служачая да трымання хамута. Ты накладай путхвуоснік, а я побігу із шпіхера лейці прынэсу.

(Сакі, гміна Бельск)

У Боўтрыках, гміна Міхалова, пасля закрыцця, з уваг на вялікі балаган, мясцовага клуба „Рух" у будынку, дзе ён памяшчаўся, завялася нейкая нячыстая сіла і праз павыбіваныя вокны прыляцелі страшыдлы мясцовых і прыезджых людзей. (ша)

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

МАКСІМ ГАРЭЦКІ — ЧАСТКА XXVI

Сацыяльна-псіхалагічныя творы. Чацвёртая частка апавядання „Зіма" як бы выламваецца з галоўнай тэматычнай плыні твора. Першыя яго тры часткі былі прысвечаны сялянскаму побыту і сялянскім героям. Дзве першыя часткі мелі характар масавых сцэн. У трэцяй часткі выступаў толькі адзін герой, селянін Іван. Чацвертая частка твора прысвечана інтэлігенцкаму герою. У яе цэнтры паставлена фігура мясцовага настаўніка Ляксея Ляксеевіча. Адчуваюцца выразна іранічныя адносіны аўтара да героя. Глыбокі іранізм праяўляецца ўжо ў двух першых сказах гэтай часткі: „Пятніцу Ляксей Ляксеевіч, настаўнік тутэйшай школы, лічыў за свой шчаслівы дзень. Дзеля таго ён не пайшоў у сяло да настаўніц, а засеў за стварэнне нацыянальнай літаратуры". Чацвертая частка „Зімы" сваёй стылістыкай і падыходам аўтара да інтэлігенцкага героя нагадвае цыкл чыноўніцкіх дарэвалюцыйных апавяданняў Якуба Коласа. Чалавек з перакостам амбіцый, чалавек, які верыць у свае выключныя здольнасці, у сваю місію, характэрны для апавяданняў Якуба Коласа. Гэтае самае можна сказаць і аб Ляксею Ляксеевічу. У псіхалагічнай характарыстыцы настаўніка не мала іпербалічных рыс. Пісьменнік прадстаўляе настаўніка як паэта і празаіка. Прыводзіць верш, які мае быць паэдвечаннем паэтычных „здольнасцей" Ляксея Ляксеевіча. Вось гэты верш:

Ціха, маркотна ў мяне на душы!
А'ў сэрцы — пустыня жвірова.
Няма ані веры, ні добрае кладкі,
Каб як перабрацца на іншы бок рова,
На той, а дзе воля, змаганне і доля.
Дзе толькі не бачу братоў я сваіх,
Братоў-беларусаў бяздольных —
Ці ў полі, ці ў хаце, ці ў карчме п'яных,
Я думкамі плачу... Мне больна, ой больна.

Зразумела, што аўтар, які бачыць волю, змаганне і долю на другім баку рова, не можа быць залічаны да кагорты вялікіх паэтаў. Прыводзячы такі верш, Гарэцкі выразна хоча скампраментаваць свайго героя, і гэта яму поўнасцю ўдаецца. Не менш смешныя развагі Ляксея Ляксеевіча і аб сваёй прозе: „Ён успомніў другую „праўдзівую" пятніцу, калі задумаў пісаць доўгі раман, у якім спадзяваўся ахапіць жыццё Беларусі з усіх бакоў, ува ўсе часы і да самых драбніц".

Зразумела, што зноў маем дачыненне з камічнай характарыстыкай героя. Толькі яўны графаман, чалавек бездаказны, можа хацець напісаць кнігу, у якой „пакажа жыццё ўсёй краіны, ва ўсе часы". Камічна канчаецца чацвертая частка „Зімы". Незадаволены Ляксей Ляксеевіч шпурляе на стол пяро, і яно ўтрыкваецца ў дошку, распырскваючы вакол атрамант. Так канчаецца „творчы акт" паэта і празаіка.

Пятая частка „Зімы" гэта па сутнасці этнаграфічна-фальклорны нарыс. Пісьменнік апісвае ў ёй вясковае вяселле. У яго апісаннях нямала цікавага і арыгінальнага. Паводзіны вясельнікаў, карціна танцаў маюць вартасць фальклорнага дакумента. У сцэны вяселля пісьменнік зноў уводзіць настаўніка Ляксея Ляксеевіча, якога запрасілі ў госці гаспадары. І тут зноў гумарыстычную плынь звязвае аўтар з постацію настаўніка. Пятая частка з'яўляецца, несумненна, найбольш вясёлым фрагментам апавядання.

Апошняя, шостая частка „Зімы" гэта свайго роду рэзюмэ твора. Пісьменнік малюе зімовы пейзаж, дамашнюю жывёлу, вясковую жанчыну і дзяцей. Усяму гэтаму аўтар надае нейкі сумны, настальгічны настрой. У апошнім сказе твора пацішае аднак сябе і чытача тым, што ўжо блізка масленіца.

Апавяданне „Зіма" трэба залічыць да найцікавейшых твораў, прысвечаных беларускай вясковай рэчаіснасці, нягледзячы на тое, што выклікае яно ўражанне твора незакончанага.

ТАК БЫВАЕ...

МУЖЫ І ЖОНКІ

Жонка біла мужа ў морду. Біла ўсюды .Будучы ў гасцях, калі Кастусь глыбейшую хопіць і, раздабрыўшыся, грошы і душу гатовы аддаць быў сваім сябрам. Кастусь не адбіваўся. Бараніўся толькі. Налаўчыўся хапаць жонку за рукі, і Маргарыта тады плявалася страшэнна: і ў твар, і ў вочы, і на адзенне. Аднойчы сусед адкрыў дзверы і, убачыўшы гэтую незразумелую для яго сцэну, запытаў: „Вы танцуеце, ці што?“

Яна толькі па твары біла. Біла яна па твары і сваіх дзяцей. Дачку і сына. Нават тады, калі яны падраслі. Дачку часам абараняў бацька, часам брат. Нямала паплакала яна. Плакала і тады, калі яе бацька стаў часцей п'яны прыходзіць дамоў. Няздольны быў абараніцца ад маці, а яна наляскае яго па твары так, што назаўтра пасінячаны ходзіць. Тады мала калі паказваўся ён людзям — нешта рабіў у сваім агародзе, пры сваёй хаце і летняй кухні, якія сам пабудаваў. Чалавек быў здольны, многа чаго ўмеў зрабіць. У каго прадзіравіцца бойлер ці цагелкі ў пліце, каму трэба было што-небудзь зашвайсаваць — клікалі Кастуся. Любілі яго за тое, што быў ён слоўны, што дакладна выконваў работу. Людзі ахвотна частавалі яго гарэлкай, калі заканчваў даную работу. Кастусь тады вяртаўся позна дахаты, бо ведаў, што жонка ўжо моцна спіць. Піў усё больш. І вось Кастусь захварэў — „марзкасць печані“. І падмёр, бядняга, на працяту двух месяцаў. На пахаванне з'ехаліся ўсе сваякі, бліжэйшыя і далейшыя. Прыехаў таксама дваюрадны брат яго жонкі з Торуня — Адам.

Дзень пахавання быў пачаткам новай сямейнай трагедыі, звязанай з асобай Адама. Адам быў залётны да жанчын, умеў ім падабацца. Прыгожа спяваў і танцаваў. Кахала яго жонка. Асабліва тады, калі яны разам бывалі на нейкіх урачыстасцях. Адам заўсёды так сардэчна ўхажваў за ёю, быццам быў закаханы па вушы і ніхто яго больш не цікавіў. Але зусім было інакш, калі бываў дзе-небудзь без жонкі. Да жанчын ён так „таленавіта“ заляцаўся, што не глядзеў ні на што — ці гэта старэйшая жанчына ці малодшая, ці гэта жонка сябра ці сваяка. Як бусел, які, не разбіраючыся, старых і малых жаб з'ядае. І многія верныя дагэтуль жонкі здраджвалі мужам сваім з палавым разбойнікам Адамам, частавалі яго і фінансавалі.

Але вернемся да пахавання Кастуся. Прыехаў Адам без жонкі. Сардэчна прывітаўся з сястрою, пацалаваў неяк асабліва, паспачуваў. Сваімі адносінамі супакоіў Маргарыту і, мусіць, прыпомніў ёй і сабе ранейшыя грашкі, якія мелі месца падчас яго пабывак у Беластоку і падчас пабывак Маргарыты ў Торуні. Ніколі не прыходзіла ў галаву жонцы Адама і мужу Маргарыты, што дваюрадны брат з сястрою...
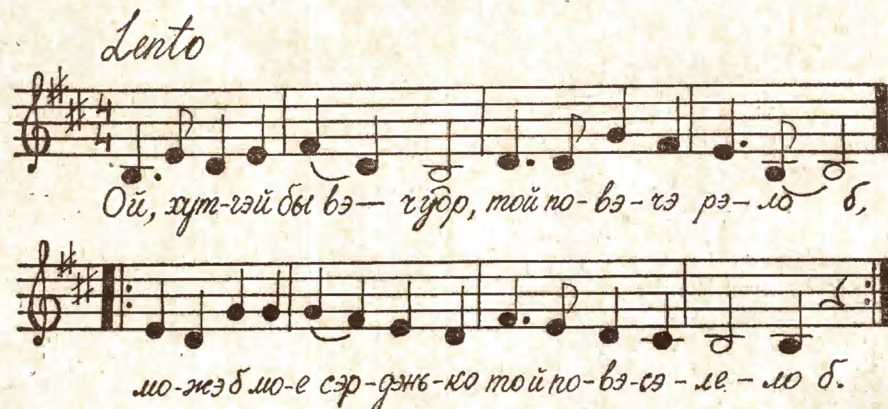
Вярнуўшыся з могілак, Адам астаўся начаваць у сястры. Тады яшчэ ніхто ні ў чым іх не падазраваў. Але стаў ён паяўляцца ў Маргарыты ўсё часцей і часцей. Тады пачала выяўляцца ўся праўда. Нарэшце ён кінуў сваю жонку і пераехаў да Маргарыты. Супраць гэтага выступілі дарослыя ўжо дзеці Кастуся, сваякі. А яго жонка з Торуня не магла сабе даравацъ, што яна была такая сляпая і наўная падчас пабыўкі Маргарыты ў яе хаце. Прыязджала яна з дачкою, якая вучылася ў чацвертым класе ліцэя, але была ўжо замужняя, прасіць Адама, каб вярнуўся ён дахаты. А былы сардэчны муж і бацька выскачыў да іх, як раз'юшаны звер. Не знесла гэтага ўдара яна. На другі дзень пасля „матуры“ дачкі атруцілася. На пахаванне не паехаў Адам. Выслаў толькі спачувальную тэлеграму дачцы...

Праз няпоўных два месяцы ад смерці сваёй жонкі Адам пайшоў з Маргарытаю ў ЗАГС.

Міхась Сваяк

ФАЛЬКЛОР

ЛЮБОЎНАЯ

Ой, хутчэй бы вэчуор,
то й повэчэрэло б,
можэ б мое сэрдэнько
той повэсэлело б,
можэ б мое сэрдэнько
той повэсэлело б.
Ой, хутчэй бы вэчуор,
то й сонэчко зайшло б —
можэ б мое сэрдэнько
то й до мэнэ прыйшло,
можэ б мое сэрдэнько
то й до мэнэ прыйшло.
Ой, нэ так до мэнэ,
як до мэі хаты: —
— Упусті, діевчыно,
коб нэ чула маті...
Упусті, діевчыно,
коб нэ чула маті...
Діевчына ўпускала,
цяжко ўздыхала,
а як упустіла —
правдонькі пытала;
а як упустіла —
правдонькі пытала:
— Скажы, хлопчэ, правду:
чы ты мэнэ любіш?
Чы ты мэнэ любіш?
Чы з мэнэ сміеешсе?
Чы ты мэнэ любіш?
Чы з мэнэ сміеешсе?
До другоі ходіш —
мніе й нэ прызнаешсе?
До другоі ходіш —
мніе й нэ прызнаешсе?

Ад Веры Міхалюк, 56 год, вёска Курашава гм. Чыжы, запісаў 3 лютага 1977 г. Мікалай Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнітафоннай стужкі Людмілы Панько.

НОВЫ ГУРТОК

З прыемнасцю паведамляем, што з пачаткам гэтага года ў вёсцы Рагачы працуе новы самадзейны драматычны гурток. Вырас ён на ўраджайнай глебе супрацоўніцтва настаўнікаў школы з бацькоўскім камітэтам. Галоўную ролю рэжысёра, кіраўніка і акцёра ўзяла на сябе настаўніца Галіна Кердзялевіч. Першая прэм'ера адбылася на школьнай сцэне. Потым, склаўшы багатую праграму з фальклорных песень і сцэнак, калектыў выступаў у Беластоку у сувязі з дэкадай культуры вёскі. Быў госцем беластоцкай фабрыкі „Пасманта“.

Малады самадзейны калектыў удзельнічаў ужо ў гэтым годзе ў конкурсе беларускіх драматычных калектываў, які адбываўся ў Бельску. Там рагачоўцы занялі трэцяе месца.

Потым з „Паўлінкай“ гурток наведаў Чаромху і суседнія вёскі.

Цяпер, у калектыве аб'яўлены летні адпачынак. А з пачаткам восені ўдзельнікі зноў прыступяць да працы. А планы ў іх на будучы год багатыя і вельмі цікавыя. (яч)

Трагедыя на дарозе

Мы ехалі з Клюковіч у Мілейчыцы. Было халаднавата, безупынна марасіў дождж. І раптам... У прыдарожным рове трактар уверх калёсамі, а з другога боку — разбіты воз. Трактарыста і возчыка ўжо не было. Толькі нейкі хлапчук хадзіў са сваімі красулямі. На жаль, ён не мог нічога расказаць аб трагедыі, якая разыгралася на гэтай дарозе. Трактар меў рэгістрацыйны нумар AG-6023, а на возе знаходзілася драўляная клетка для перавозу свіней і забіты парсюк.

Сустрэчныя людзі таксама не змаглі мне растлумачыць, што тут здарылася. Так я і расстаўся з вывернутым трактарам і разбітым возам, ды сам са сваімі здагадкамі, што гэтае няшчасце — вынік людской лёгкадумнасці.

На нашых дарогах з кожным днём паяўляецца ўсё больш самых розных машын. Прапарцыянальна да гэтага нарастае пагроза няшчасных выпадкаў. Асабліва возчыкі вядуць сябе на рухлівых дарогах надта лёгкадумна. Ведаю гэта з уласнага вопыту. Аднойчы за Козлікамі назіраў я вось такі абразок: воз з канём ішоў правай паласой дарогі, а яго ўласнік — сцежкай на левай ускраіне. Іншым разам, за Сухавольцамі, еду сабе на машыне, а перада мной дзве падводы. Прабую іх абагнаць, і ў гэты момант задні конь раптоўна паварочвае налева, загароджваючы мне дарогу. Інстынктоўна ўсёй сілай ног цісну тормаз і спыняюся ў некалькіх сантыметрах перад калёсамі воза. І тады ўбачыў, што возчык аставіў свайго буланага самацёк, а сам перасеў да суседа, які ехаў першы, каб супольна выкурыць папяроску і абмяняцца весткамі з кірмашу.

Некалькі такіх і падобных здарэнняў мог бы расказаць кожны, хто часта ездзіць па нашых вузкіх і не вельмі прыстасаваных да нарастаючага руху дарогах. Вывад з іх просты: будзьма болей асцярожныя і разважлівыя!

(вр)

фота аўтара

МАЙСТАР НА ЎСЕ РУКІ

Мікалай Аўласюк

Вядома было ўсім аднавяскоўцам ў Новым Беразове (гміна Гайнаўка), што Мікалай Аўласюк майстраваты чалавек. Не канчаў ён ані якіх школ, а ўмее выконваць работы і мулярскія, і бетонныя, і кавальскія, і слёсарскія і іншыя. Калі ён абрабляў зямлю канём, дык тады сам яго падкоўваў і сам рабіў падковы. Ён адзін з першых у вёсцы механізаваў многія работы, калі абсталяваў крайзэгу. А было гэта яшчэ падчас нямецкай акупацыі. Воз-балон зрабіў сам ужо пасля вызвалення. Ад таго часу набывае ўсё больш і больш сельскагаспадарчых машын. І вось гэтыя машыны сам ён рамантаваў і далей рамантуе многім сялянам.

У 1960 годзе пачаў збіраць рознае жалества і розныя часткі і пачаў мантаваць трактар. Да яго абсталяваў матор ад танка і жалезныя калёсы. І ўжо ў 1961 годзе трактарам сваёй уласнай прадукцыі араў зямлю і цягаў воз. У 1963 годзе Мікалай Аўласюк зрабіў другі трактар, больш дасканалы. Нейкі час добра яму паслужыў гэты жалезны конь. Ён яго яшчэ і цяпер часам выкарыстоўвае. Цяпер у асноўным працуе трактарам, купленым у ПГР-ы, які прызначыў яго на касацыю.

Далейшым тэхнічным дасягненнем Мікалая Аўласюка з'яўляецца бетанярка ўласнай прадукцыі, якая дзейнічае пры дапамозе рухавіка.

Добры з яго гаспадар. Для жывёлы пабудаваў вялікую абору размерам 25 на 10 метраў. Пры яе будове ўсё зрабіў сам. Вібрацыйнай пустачаркай падрыхтаваў пустакі. Сам зрабіў своеасаблівы грузапад'ёмнік, які значна аблегчыў працу пры будове, сам ставіў кроквы і крыў. У аборы абсталяваў механічныя паілкі, памяшканне для падрыхтоўкі корму свінням. Зрабіў таксама ў аборы спецыяльнае памяшканне, у якім знаходзіцца ванна. Умее ён зварваць жалеза, а без гэтай умеласці машыны проста немагчыма рамантаваць.

Гаспадарыць Аўласюк разам са сваёй жонкай Марысяй і сынам Мікалаем, які авалодаў слёсарскай прафесіяй і цяпер разам з бацькам займаецца рамонтам сельскагаспадарчай тэхнікі. Другі яго сын Іван вучыцца ў Бельску на механіка. Там жа жыве яго замужняя дачка.

Тэкст і фота **М. Хмялеўскага.**

Музыка для кожнага

У Беластоку арганізаваўся гурток Аб'яднанай польскай музычнай моладзі (Стоважышэне Польскей Млодзежы Музычнэй). Сваю дзейнасць гурток распачаў канцэртам у Беластоцкай філармоніі.

Гэты рух развіваецца ў рамках Міжнароднай федэрацыі „Жэнес мюзікал“ (музычная моладзь), якая аб'ядноўвае зараз 35 дзяржаў з усіх кантынентаў. Пакуль што дзейнічае ён сярод студэнцкай моладзі ў большасці, але ўсё шырэй разгортваецца і па вёсках. Адбываюцца канцэрты, даклады, гутаркі аб музыцы, сустрэчы, збіранне народных песень, зацікаўленне фальклорам.

Новы гурток у Беластоку ставіць таксама заданне пашыраць музычную культуру сярод як найшырэйшых кругоў грамадства, весці ўсебаковую выхаваўчую акцыю сярод моладзі ў горадзе і на вёсцы. У праграме яго чытаем: „Хочам выхоўваць актыўных успрымальнікаў музыкі, якія будуць выконваць, прапагандаваць, разумець музыку і разумець ролю музыкі ў жыцці“.

Гурток хоча зацікавіцца беластоцкім фальклорам, музычным і спявачым рухам, які гуртуецца вакол БГКТ.

Сакратарыят беластоцкага гуртка музычнай моладзі знаходзіцца ў гмаху Беластоцкай філармоніі, вуліца Падлесная, куды можна пісаць і заходзіць, каб даведацца аб усіх цікавячых кожнага справах адносна музыкі. (вл)

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

АВВА

Заказвалі: Ліля Стоцкая з Лукі, Людміла Юрчук з Гайнаўкі, Ян Вілюк, Пётр Кушчук, Яўген Саевіч, Марыя Астапчук, Галіна Мацкевіч, Міраслаў Нягоўскі, Аліна Зінчук, Іяланта Герасімюк, Ян Леанюк, Міраслаў Назарук, Ян Герасімюк, Марыя Аксянтовіч, Ніна Клімук, Міраслаў Сцепанюк і Аліна Рамашок з Палічнай.

ВЕР-НЕ-ВЕР

Астрона! Сніцца мне, што я стаю ў поездзе з нейкімі людзьмі. Поезд рушыў, і яго даганяе хлопец (ён мне падабаецца і часта сніцца, ужо ў гэтым годзе скончыў чацверты клас ліцэя.) Ён крыкнуў, каб яго пачакалі. Але ніхто не звярнуў на гэта ўвагі. Дагнаўшы поезд, ён схапіўся за дзверы, але не мог ускочыць, таму што не меў сіл падняць ног. Я хацела яму дапамагчы. Спачатку трымала за дзверы, каб яны не закрываліся. Раптам ён глянуў на мяне і ўсміхнуўся. Я ўзяла яго за руку і спрабавала ўцягнуць яго ў поезд. Але рука хлопца выслізнулася, і ён упаў пад поезд. Я крыкнула і ўбачыла, што ён сядзіць на шынах і як быццам усміхаецца. Правая нага была пераразана, а левая толькі надрэзаная. Крыві не было. Я пачала тлумачыць людзям, што трэба было пачакаць гэтага хлопца. Мне памагаў брат. Ён дагнаў поезд, як і гэты хлапец, і спрытна ўскочыў у яго. Раптам я падумала, што трэба будзе наведаць хлопца таго ў бальніцы, бо хаця я з ім не гаварыла, то адчувала сябе вінаватай у яго няшчасці. Мне хацела перашкодзіць адна дзяўчына з майго класа (яна яго добра ведае і часта з ім гаворыць). Яна мне кажа, што ён не хоча мяне бачыць. Але я не слухаю і іду дахаты. Калі ўжо была амаль каля дома, мяне абагнаў аўтобус. З яго выйшлі мой бацька і брат. У брата дзве нагі былі ў гіпсе, але і ён усміхаўся. Узяў кій і пачаў неяк ісці. Я запыталася, што здарылася? Ён сказаў, што ў яго перарэзаны ногі. Тады я ўбачыла, што і рукі яго ў гіпсе. Я яшчэ запытала, ці гэта баліць. Ён сказаў, што так, але ўсміхаўся. Мне ўспомніўся той хлапец. Я падумала, што яму таксама баліць і ў мяне сціснулася сэрца. На гэтым я прачнулася.

Нецярплівая Іза

Іза! Здарыцца ў тваім жыцці нешта сумнае. А будзе гэта бадай непрыемнасць, якая вынікне між табой і нейкім хлопцам. Асабліва надобра ў тваім сне, што амаль увесь час ты бачыла людзей параненых. Гэта праўдзівае сур'ёзную непрыемнасць. Параненыя людзі аднак заўсёды да цябе ўсміхаліся, можа перанясеш ты яе лёгка.

Астрон

Сардэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка, я ўжо больш года хаджу з Аняй. Вельмі кахаю яе і яна мяне таксама. Думаю сур'ёзна аб нашай будучыні, хацеў бы як найхутчэй з ёю ажаніцца, але Аня мае перад сабой яшчэ год вучобы ў тэхнікуме. Буду чакаць. Толькі баюся, каб не расп̆алася ўсё, бо Аня мне сказала, што бацькі яе не дазваляюць нам ужо спатыкацца. Праўда, мы вельмі часта спатыкаемся. Пераважна ў горадзе. У хаце ў іх я бываю вельмі рэдка. Маці Ані гаворыць, што такое хаджэнне можа скончыцца драннa, што напэўна я сур'ёзна не думаю, а яна маладая, заказалася і нічога не бачыць. А яно ж так не ёсць. Я свету за Аняй не бачу. І не гультай я які, не п'яніца, на працы паважаюць, ды і дома ў мяне ў парадку. Чаго тады баяцца мяне яе бацькі? Чаму не давяраюць мне?

Генік з Беластока

Генік! Думаю, справа ў тым, што якраз бацькі Ані мала цябе ведаюць. А бацькі, а перш за ўсё маці заўсёды непакояцца за сваіх падрастаючых дачок і хацелі б ведаць, дзе і з кім яны бываюць. І ты павінен часцей бываць у Ані дома, каб яны дакладней цябе пазналі, тады б і за лёс Ані былі б спакайнейшыя.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Н. ажаніўся з дачкой В. Супольна з жонкай і цесцем яны пабудавалі дом на пляцы В. Праз шэсць год Н. развёўся з жонкай і пражывае ў супольным доме з іншай жанчынай. Ці можна патрабаваць ад Н., каб плаціў за карыстанне з памяшкання і прымусовага яго высялення?

АДКАЗ: Дом з'яўляецца ўласнасцю В., паколькі пабудаваны на яго пляцы. Таму В. можа патрабаваць ад Н. заплаты за карыстанне з памяшкання, нават калі б дом быў поўнасцю пабудаваны ім. Можа таксама патрабаваць прымусовага яго высялення. Н. не з'яўляецца супольным уласнікам дома, бо гэта магло б быць толькі ў выпадку, калі б пляц быў супольнай уласнасцю. Н. можа толькі патрабаваць звароту сваіх выдаткаў на пабудову дома. Перад гэтым ён павінен правесці праз суд падзел маёмасці, якую ён набыў у часе супольнага жыцця з жонкай. У склад гэтай маёмасці ўваходзяць затраты мужа і жонкі на пабудову дома. У данай сітуацыі найхутчэй суд прыдзеліць усе затраты жонцы, а мужу прызнае ад яе сплаты. У кожным выпадку Н. не прыслугоўваюць і не будуць прыслугоўваць ніякія правы на дом, якія ахоўвалі б яго перад абавязкам заплаты за карыстанне з дома і перашкаджалі б яго высяленню.

Так можна апрануцца ўсюды

Сапраўды ўсюды: і на работу, і на шпацыр, і на візіт. З моднай тканіны ў пепітку з арнаментам можна пашыць сукенку або сукенку-касцюм (у залежнасці ад фігуры).

Наогул сукенка вельмі скромная. У яе кароткі рукаў, спераду защпіляецца на гузікі. Каўнерык спераду завязваецца і выглядае, як невялікі шалік. Ніз сукенкі крыху пашыраны.

Паколькі сукенка наогул скромная, варта аздобіць яе цікавымі дадаткамі. На шыю, напрыклад, можна апрануць модныя пацеркі двух колераў (як сукенка), на галаву — капялюшык, у рукі ўзяць модную сумку-кніжку, якія ў апошні час выцясняюць усё шырэй сумкі, ношаныя на плячо. У таліі — скураны паясок.

Вопратка гэтая будзе вельмі адпаведная для 40-50-гадовых жанчын.

Сяброўка

С. СМІРНОЎ

У КАТАКОМБАХ АДЖЫМУШКАЯ

ДАКУМЕНТАЛЬНАЯ АПОВЕСЦЬ

Гэты падземны шпіталь быў прадметам галоўных клопатаў і гордасцю ўсяго гарнізона каменяломняў. У надзвычай цяжкіх умовах, амаль без медыкаментаў і бінтоў, знемагаючы ад голаду і смагі, у цёмных, сырых памяшканнях урачы і медыцынскія сёстры літаральна рабілі цуды, самаадданна даглядаючы параненых. Пры цьмяным святле лучыны, на груба змайстраваных сталах хірургі ўмудраліся рабіць найскладанейшыя аперацыі. Тут не толькі выратоўвалі жыццё людзям — дзесяткі параненых байцоў і камандзіраў пасля знаходжання ў шпіталі зноў вярталіся ў строй і бралі ў рукі зброю, працягваючы змагацца з ворагам.

Адной надзеяй жылі абаронцы каменяломняў — чаканнем таго дня, калі на ўсходзе зноў загрукочуць гарматы, у Керчанскім праліве з'явяцца дэсантныя судны і нашы войскі зноў пачнуць высаджвацца на крымскім узбярэжжы ў раёне Керчы. Менавіта гэтай самай галоўнай задачы будучага было падпарадкавана ўсё жыццё і барацьба падземнага гарнізона. У штабе абаронцы распрацавалі падрабязнейшы план дзеянняў, прымеркаваных да гэтага жаданага моманту. Кожны батальён, кожная рота добра ведалі, што ім трэба будзе рабіць, калі гэты момант настане. І ўсе чакалі яго з нецярплівасцю і заміраннем сэрца. І вось, нарэшце, аднойчы на ўсходзе сапраўды пачуўся гул артылерыі, і на керчанскім узбярэжжы пачалі рвацца цяжкія снарады. Нашы буйнакаліберныя гарматы з таманскага берага Каўказа адкрылі агонь па раёну Керчы. Імгненна ўсе каменяломні прыйшлі ў рух. За некалькі мінут падземны полк заняў выхадныя пазіцыі для атакі па складзенаму загадзя плану, роты і батальёны сканцэнтраваліся ля выхадаў з каменяломняў. Людзі стаялі, сціскаючы зброю, і дрыжэлі ад хвалявання, гатовыя па першаму сігналу кінуцца наверх і знішчыць ворага. Але сігнал не быў атрыманы: настала світанне, у праліве не з'явіліся дэсантныя судны, а гарматы хутка спынілі агонь. Гэта не было дэсантнай аперацыяй — гэта быў звычайны абстрэл.

Але людзі працягвалі спадзявацца цярпліва і ўпарта. Яны былі ўпэўнены, што дэсант не прымусіць сябе доўга чакаць. Гэту ўпэўненасць яшчэ больш умацоўвала ў іх мужная барацьба севастопальскага гарнізона — яны ведалі, што горад герой трымаецца, адбіваючы штурм ворага, і напружана сачылі за яго супраціўленнем.

Яны ведалі гэта таму, што будучы амаль наглуха адрэзанымі ад знешняга свету, усё ж аказаліся звязанымі з ім адной тоненькай ніткай — радыё. У каменяломнях была свая радыёстанцыя. У першыя дні яна сілкавалася ад рухавічка, а потым, калі скончылася гаручае, у ход пайшлі сухія батарэі, невялікі запас якіх захоўваўся на складзе ў сувязістаў. Але гэтага сілкавання хапіла ненадоўга — батарэі хутка разрадзіліся. І тады байцы і камандзіры войск сувязі, якія былі ў саставе падземнага гарнізона, зрабілі з таго ж тэлефоннага кабелю і з іншых матэрыялаў самаробную дынама-машыну, дакладна разлічыўшы яе на неабходнае напружанне. Гэту дынама-машыну круцілі ўручную, змяняючыся па чарзе, у той час як радыст прымаў зводкі Савецкага інфармбюро або перадаваў радыёграмы.

На жаль, ён толькі перадаваў іх! З першых жа дзён абаронцы камандаванне гарнізона пасылала ў эфір адрасаваныя на Вялікую зямлю зашыфраваныя радыёданесенні або паведамленні адкрытым тэкстам. Але на ўсе гэтыя заклікі ніколі не прыходзіла адказу. Ці то радыус дзеяння радыёстанцыі быў вельмі малы, ці то яе хвалі губляліся і слабелі ў шматметровай тоўшчы каменю над галовамі людзей, але Вялікая зямля маўчала.

І ўсё ж радыёграмы працягвалі перадавацца кожны дзень у надзеі, што, магчыма, аднойчы выпадкова хто-небудзь з радыстаў на каўказскім беразе прыме паведамленне з Аджымушкая і

ТРЫБУНА чытачоў

Што ў інтэрнаце?

Весела праходзіць жыццё ў міжшкольным інтэрнаце на вуліцы Міцкевіча ў Бельску. У гэтым годзе ў лютым прыйшоў працаваць у наш інтэрнат новы дырэктар Вацлаў Кокат. З жалем вучні развіталіся з былым дырэктарам, але жыццё і супрацоўніцтва з новым пачалося вельмі добра.

У інтэрнаце ўсе вучні падзелены на восем груп. Паміж групамі адбываюцца конкурсы. Кожная з груп мае сваё месца ў інтэрнаце, якім апякуецца. Цэлы год працягваецца конкурс чысціні, у час якога спецыяльная камісія кожны месяц правярае чысціню пакояў і прызнае адпаведную колькасць пунктаў. Кожны тыдзень адбываюцца заняткі ў групах. На занятках самі вучні вядуць гутаркі на тэму фільма ці іншыя цікавыя тэмы, займаюцца вышываннем, пячэннем і г.д.

У інтэрнаце дзейнічаюць чатыры секцыі: гаспадарчая, навуковая, спартыўная і культурна-асветная. Культурна-асветная секцыя ў апошні час працуе вельмі добра. Вядзе яе Тэрэса Купінская. Секцыя арганізуе сустрэчы з цікавымі людзьмі, „вясёлыя вечары". Нядаўна адбыўся конкурс на найлепшую песню аб інтэрнаце. Песні былі вельмі цікавыя. Усе яны гаварылі аб жыцці ў інтэрнаце, аб цікавых здарэннях з жыцця моладзі. Словы для песень пісалі вучні. Камісія прызнала скромныя ўзнагароды выканаўцам.

У маі ў інтэрнаце выступілі са сваімі праграмамі „Падляшскія зязюлі" з ТРР, калектыў „Прыгода" з агульнаадукацыйнага ліцэя ім. Касцюшкі і калектыў „Юпітэнка" з медыцынскага ліцэя. Найбольш усім падабаліся „Падляшскія зязюлі", якія прадставілі народнае вяселле. Калектыў гэты прадаўжае народныя традыцыі Жэшоўскага і Люблінскага (чаму ж не Беластоцкага?) раёнаў.

Гаспадарчая секцыя і мастацкі гурток дбаюць, каб інтэрнат выглядаў прыгожа. І ён прыгажэе ўсё больш.

Кветка

* * *

Ёсць на свеце такая асоба,
Якую мне ніколі не забыць.
Пра яе я заўсёды думаю,
Не перастаю яе любіць.

Я ўдзячна ёй за ўсё,
Што мяне сустрэла ў жыцці —
За радасць, слёзы, недахопы,
За тое, што яшчэ можа прыйсці.

Як постаць увесь час
Стаіць перад маімі вачыма,
А імя яе найпрыгажэйшае
Самае цёплае, любімае — мама.

Зорма

наша камандаванне даведаецца аб барацьбе падземнага гарнізона. Расказваюць, што ў той трагічны дзень, 25 мая 1942 года, калі немцы пачалі газавую атаку і ў падзямеллях панавалі жахі і смерць, радыст штаба, надзеўшы процівагаз, бесперапынна перадаваў у эфір адзін і той жа зварот падземнага гарнізона, у якім расказвалася аб страшэнным злачынстве гітлераўцаў. Гэты зварот пачынаўся словамі: „Да ўсіх народаў Савецкага Саюза! Да ўсіх народаў зямлі!" Але і на гэты зварот — крык гневу і болю — не прыйшло ніякага адказу. Гераічны голас аджымушкайцаў, які гучаў там, пад крымскай зямлёй, не даходзіў да Радзімы.

Але затое голас Радзімы, магутны радыёголас Масквы, даходзіў сюды праз усе каменныя перашкоды. Радыёстанцыя каменяломняў штодзённа прымала з Масквы зводкі Савецкага інфармбюро, абаронцы каменяломняў ведалі аб падзеях на франтах і, вядома, з асаблівым хваляваннем лавілі ўсё тое, што адносілася да баёў за Севастопаль. Падземны гарнізон Аджымушкая адчуваў сябе як бы родным баявым братам горада-героя і чэрпаў новыя сілы ў яго стойкасці.

(Працяг будзе)

Алімпіяда па рускай мове

Найбольш у жыцці перажыла я алімпіяду па рускай мове, якая адбылася ў пачатку гэтага года ў Беластоку. Аб гэтым і хачу расказаць. На алімпіяду я паехала з настаўніцай рускай мовы.

Спачатку адбыліся пісьмовыя, а потым вусныя эліміναцыі. Удзел прыняло 47 асоб. Пісьмовы экзамен трэба было напісаць за дзве гадзіны. Мне было цяжка, думала, што ўжо не напішу. Але мабілізавалася і адказала на ўсе практыкаванні. Настаўніца пытала мяне, як я напісала. Адказала, што не ведаю. Потым прачыталі, хто здаў пісьмовыя экзамены. З 47 асоб да вусных былі дапушчаны толькі дзесяць асоб. Сярод іх апынулася і я.

І на вусным цяжка было мне адказваць. Трапіліся такія пытанні, якія я рыхтавала ў апошнюю хвіліну. У гэтай алімпіядзе заняла я восьмае месца. За гэта я атрымала кніжку „Гарачы гарызонт".

У школе ўсе былі задаволены, што я заняла такое месца. Я ўсім расказвала аб сваіх уражаннях. Цяпер у мяне большая ахвота прыняць удзел у гэтай алімпіядзе ў наступным годзе. Я вельмі ўдзячна маёй настаўніцы, якая добра падрыхтавала мяне да алімпіяды.

Марыся

Чыгуначнікі Семяноўкі перамаглі

Штогод чыгуначнікі Семяноўкі і Свіслачы (БССР) вядуць між сабою сацыялістычнае спаборніцтва. Прыносіць яно добрыя карысці абодвум бакам. Павышаецца якасць працы, наладжваюцца сувязі і абмен вопытам, пашыраецца дружба працаўнікоў польскай і савецкай чыгункі.

І вось ужо трэці год падрад чыгуначнікі Семяноўкі перамагаюць сваіх сяброў са Свіслачы. Семяноўка на ўласнасць атрымала сцяг за сацыялістычнае спаборніцтва. Гэты сцяг з гонарам нёс у першамайскім паходзе ў Нараўцы старшыня завадскога савета прафсаюзаў Адольф Астроўскі. За апошні год спаборніцтва чыгуначнікі Семяноўкі перагрузілі 1.284 тысячы тон тавараў, разгрузілі 34 406 савецкіх вагонаў.

Да самых лепшых працаўнікоў залічваюцца: Зыгмунт Грондзель, Міхась Вспульны, Міхась Кардаш, Міхась Салагуба. Яны выконваюць планы на 200 працэнтаў і больш. **А. З.**

Чын на вуліцы Падляссе

Веснавой парою машыны так разбілі вуліцу Падляссе ў Гайнаўцы, што не праехаць, не прайсці. Такі стан пацвердзіў начальнік горада і рашыў у першую чаргу вуліцу направіць.

Самі жыхары вуліцы прынялі абавязацельства папрацаваць пры рамонце дарогі ў гонар 1 мая. Жужаль і транспарт запэўніў начальнік горада. Працавалі людзі, працавалі машыны. Прывезлі сюды каля ста самазвалаў жужалю. Вуліца змяніла свой выгляд.

Найактыўнейшы ўдзел прынялі: Леўчук, Бура з сынам, Тамашук, Сянкевіч з сынамі, Карпюк, Даўняровіч з сынам. Многа папрацавала таксама група школьнай моладзі са школы № 2.

Э. Вайсковіч

Дзе мой поезд?

Ад 22 мая змянілася распісанне паяздоў. Не ведаю, аб чым думалі ў цэнтральнай дырэкцыі ПКП у Варшаве, калі рабілі новае распісанне. У нас у Чаромсе людзі гавораць, што гэтае распісанне зрабілі „сапраўдныя магістры", так яно вымудрана. У чым справа? Найлепш навочна пераканацца, гэта значыць паехаць праз Чаромху.

Падарожны, які едзе з Бельска ў Сямяцічы а 15^{04}, не мае спалучэння ў Чаромсе. Поезд у Седльцы „уцякае" ад яго на 13 мінут раней. Іншы прыклад: хто едзе „Люблінам", гэта значыць цягніком Люблін-Беласток а 4^{45}, не мае спалучэння ў Чаромсе з Гайнаўкай. У папярэднім распісанні у вышэй прадстаўленых выпадках было спалучэнне.

Варта задумацца і ўвесці папраўкі ў новае распісанне, каб людзі дарэмна не трацілі нерваў і часу. **(к-ус).**

Бельская бульба

Такой таўкатні з бульбаю на чыгуначнай станцыі ў Бельску даўно не было. Цэлы май жыхары вёсак дастаўлялі яе кожны дзень. У некаторыя дні не было патрэбных вагонаў, і трэба было чакаць. Частка бельскай бульбы ішла на патрэбы краіны, аднак большасць высылалі на экспарт.

У будучыні аколіцы Бельска стануць бульбяным басейнам. Некаторыя з нашых сёл вызначаны міністэрствам сельскай гаспадаркі для вырошчвання насення.

Мікалай Няплоха

Залатыя гады

У Чаромхаўская гміне адбылося ўрачыстае ўручэнне медаляў за 50-гадовае супольнае жыццё. Атрымалі іх Дзмітро і Анна Дарскія, Вінцук і Разалія Аксамітоўскія.

Медалі ўручыў начальнік гміны мгр інж. Мікалай Тэлентэюк, які пажадаў шлюбным парам многа шчасця і здароўя ў далейшым жыцці. На ўрачыстасці прысутнічалі сем'і і сваякі юбіляраў. Пасля адбыўся супольны пачастунак. **(ус)**

На пашы без вады

Каля вёскі Рудуты Арлянскай гміны ляжыць вялікі абшар агульнага пасбішча, урочышча Выган. Тут кожны год сяляне пасуць кароў. Месца для гэтага тут добрае. І таму выкапалі некалі калодзеж, каб можна было паіць жывёлу. На жаль, калодзеж плыткі, укапаны толькі чатыры цэмбравіны (пятая разбілася ў час капання). І летам у калодзежы нават лыжкі вады няма. Каровы мучацца, вады нідзе няма.

Калодзеж абавязкова трэба паглыбіць так, каб вада ў ім ніколі не высыхала. Трэба зрабіць каля калодзежа карыта, з якога каровы могуць піць ваду. Але паглыбіць калодзеж — гэта яшчэ мала. Хто ж будзе цягаць з яго ваду для 170-180 штук кароў? Трэба абавязкова зрабіць да калодзежа мотапомпу, і тады толькі ён будзе спаўняць сваё заданне.

Сяляне Рудутаў плацяць па 800 зл. у год за штуку, каб яна пасвілася на гэтым пасбішчы. Гэта не малыя грошы. Таму ўлады павінны паклапаціцца аб тым, каб забяспечыць пасбішча вадою.

М. Панфілюк

Не ведае правая, што робіць левая

Гэтая прымаўка адносіцца да некаторых інструкцый гмінных улад. Бывае так, што гаспадар за пенсію здае сваю зямлю дзяржаве, або проста прадае яе каму іншаму. Гміна паведамляе аб гэтым факце многім зацікаўленым ўстановам: спулдзельчаму банку, ГС, фінансавым органам, словам, усім тым, хто аб гэтым ведаць павінен. Не пасылае такога паведамлення бадай толькі Беластоцкаму саюзу водных суполак у Беластоку, бо тыя, далей высылаюць наказы заплаты за кансервацыю равоў (па 300 злотых ад гектара) асобам, якія ўжо даўно гаспадарамі тых лугоў не з'яўляюцца. Некаторыя саліднейшыя гаспадары вязуць гэтыя свае наказы ў суполку ў Беласток, вул. Сланімская 38, і высняюць там справу. Іншыя проста пасмяюцца, і канец. Такі беспарадак нікому не прыносіць карысці. А хачу сказаць, што толькі ў вёску Слоя прыйшлі наказы за водную суполку аж 18 асобам. Дамагаюцца, каб плаціць за кансервацыю равоў на лугах, якія ўжо даўно не належаць да гэтых гаспадароў. **Віт.**

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

На дарозе з Міхалова ў Заблудаў у вёсцы Тыльвіцы „Стар" падбіў чалавека. Была гэта жанчына, якая неасцярожна выйшла з-за стаячага аўтобуса на дарогу.

*

А на дарозе з Заблудава ў Бельск шафёр „Стара" наехаў на 13-гадовага хлапца з Заблудава. Хлапец ехаў роварам і ў пэўным моманце павярнуў і папаў пад самаход. Так моцна быў паранены, што памёр па дарозе ў бальніцу.

*

У вёсцы Сакі згарэлі дзве клуні разам з усімі сельскагаспадарчымі прыладамі, страты на суму 130 тысяч зл. Прычынай пажару былі дзеці, якія паблізу гулялі з агнём.

Апошні млын на рэчцы Сакалдзе

У Кнышынскай пушчы на рэчцы Сакалдзе, якая, як вуж, уецца праз вёсачку Міжрэчча (гміна Супрасль) стаіць апошні стары водны млын. Яму 119 гадоў. А ўсё яшчэ працуе. Заехаўшы аднойчы даведаліся мы, што ў той дзень ад 7 раніцы да 12 апоўдні млын змалоў 1,5 тон восыпкі. За дзень ён меле тры тоны. Меле таксама і крупу.

Млын гэты стары і цікавы помнік будаўніцтва. Але ваяводскі кансерватар помнікаў дагэтуль не зацікавіўся ім. А стаіць ён на турыстычнай тэрыторыі, і варта было б яго аднавіць. Млын належыць ГС-у ў Васількове. Чаму ж ГС не задбае пра яго, як трэба? Гэта ўжо апошні тут водны млын.

На гэтай жа рэчцы калісь быў такі млын у Лазнях таксама Супрасльскай гміны. Млын у Міжрэччы — гэта цікавая гісторыя. Тут у час першай і другой сусветнай вайны людзі малолі збожжа з усіх навакольных вёсак. Млын мае свае легенды. Усё гэта сведчыць аб тым, што варта ім зацікавіцца і зрабіць з яго турыстычны аб'ект. **(гай)**

Падарункі дзецям у Лаосе

Ваяводскае праўленне ПЦК звярнулася з просьбай да ўсіх школ ваяводства, каб сабралі старыя ды яшчэ добрыя ігры, каляровыя алоўкі і інш. для дзяцей у Лаосе. Гэтай справай у Бельскім беларускім ліцэі занялася настаўніца біялогіі, апякун ПЦК у школе магістр Ольга Пікановіч. Вучні жыва адгукнуліся на заклік ПЦК. У кабінет біялогіі пачалі прыносіць розныя рэчы. Сабралася вялікая пачка, якую па пошце выслалі ў Беласток.

В. Анапюк

Новае вулічнае асвятленне

Нядаўна ў некаторых вёсках Чаромхаўскай гміны беластоцкае прадпрыемства „Эльтэр" перабудоўвала энергетычную лінію. Такую працу праводзілі яны і ў вёсцы Кузава. У час перабудовы кузаўцы атрымалі новае вулічнае асвятленне. Старыя іржавыя абажуры замянілі лямпы дзённага асвятлення. Зараз прыемна прайсціся кузаўскай вуліцай. (ус)

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да заметкі „НЕ ТАК ЛЁГКА ВЫКРУЦІЦЦА", „Ніва" № 11/1093 ад 13 сакавіка 1977 года.

Адказвае: URZĄD GMINY W BIELSKU PODLASKIM.

W odpowiedzi na notatkę prasową pt. „Nie tak łatwo się wykręcić" w sprawie remontu drogi z Knoroz przez Rzepniewo do szosy Bielsk Podlaski — Białystok, Naczelnik Gminy w Bielsku Podlaskim wyjaśnia:

W roku 1976 Rejon Dróg Publicznych w Bielsku Podlaskim dokonał nawiezienia piasku na odcinku drogi Knorozy-Rzepniewo w ilości 286 metrów sześciennych. Odcinek ten został wyrównany przy pomocy spycharki. Powyższe roboty zostały odebrane protokołem komisyjnym nr 3/76 według kosztorysu powykonawczego.

Powstałe nierówności od jesieni ubiegłego roku do wiosny w bieżącym roku zostały na początku maja wyrównane przy pomocy równiarki na całym odcinku wymienionej drogi. W dniu czynu partyjnego 15 maja bieżącego roku na wyżej wymienionej drodze zorganizowano prace drogowe, w których wzięło udział 117 osób. Okopano rowami 500 m drogi. Pozostałą do wykonania nawierzchnię żwirową planuje się wykonać w następnych latach w ramach czynu społecznego oraz dotacji budżetowych przeznaczonych na ten cel. Jednocześnie z budową drogi przewidziana jest do budowy ulica we wsi Knorozy. Możliwe jest założenie krawężników, nawiezienie żwiru i rozplantowanie na tej ulicy w ramach czynu społecznego przy wkładzie ludności 50% ogólnej wartości roboty. Nadzór techniczny nad wymienionymi pracami zostanie zabezpieczony ze strony Rejonu Dróg Publicznych w Bielsku Podlaskim.

Nadmienia się, że w programie budownictwa drogowego i komunikacji nr 4/16/76 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku jest przewidziana budowa drogi z Knoroz do szosy Bielsk Podlaski—Białystok na długości 7 km kosztem 14 milionów złotych w latach 1978—1980.

Z up. Naczelnika Gminy
Michał Czołomiej
Sekretarz Biura

„Niwa" — Tygodnik RSW „Prasa-Książka—Ruch". Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Імпартгумар

А дзе замазка?

— Дабрыдзень...

На парозе майго пакоя стаяў мужчына.

— Фірма „Сервіз". Выклікалі?

— О, прашу, прашу! — узрадаваўся я.

Мужчына акуратна выцер ногі, зачыніў за сабою дзверы і прайшоў у пакой.

— Ну, паказвайце, што тут у вас...

— Ды вось, — ківаю на акно, — нашы буяны мячом разбілі. Уставіць трэба.

— О, гэта мы... айн мамент — і гатова. Дзе шкло?

— Якое шкло?

— Як „якое"?.. Вось у мяне запісана...

Ён паставіў каля ног свой невялічкі чамаданчык, выцягнуў з кішэні пачку квітанцый.

— Глядзіце — напісана: матэрыял заказчыка.

— Прабачце, але ж я даваў заяўку на ўстаўленне шыбы з матэрыялаў фірмы, — разгублена прамямліў я.

— Вось табе і маеш! — выгукнуў майстар. — Ну, нічога страшнага... Ведаеце, дзе вуліца Мечнікава? Дык вось, там ёсць вялікі гаспадарчы магазін. Ідзіце туды і купіце шкло, памерам... — ён глянуў на дзірку ў акне, — памерам 52 на 82 сантыметры. Не супярэчце? Вось і добра...

Праз дзве гадзіны я зайшоў у пакой, асцярожна несучы шкло.

— Зараз усё хутка і зробім, — майстар выключыў тэлевізар. — Наша фірма выконвае заказы кліентаў акуратна, добраякасна і ў тэрмін. Давайце замазку.

— Якую замазку? — вытарашчыўся я на яго.

— Можа, вы хочаце сказаць, што не купілі замазкі?

— А адкуль жа я ведаў!

— Ну-у-у, з вамі не занудзішся!.. Што ж, нічога не зробіш! Даруйце, але... зноў вам давядзецца ехаць у той магазін.

Я моўчкі паплёўся да дзвярэй.

— Чакайце! Гэта ж ужо і першая гадзіна! Яно і паабедаць не шкодзіла б.

— На кухні там... шукайце, — буркнуў я.

— А ў вас часам, таго, — ён падмаргнуў мне, — не знойдзецца?

Я падышоў да серванта, дастаў пляшку. Бярог да дня свайго нараджэння. Майстар задаволена пацёр далоні...

А палове трэцяй быў дома. Майстар ляжаў на дыване і саладка хроп.

Я хутка перакусіў, уставіў шыбу ў акно і акуратна замазаў замазкаю.

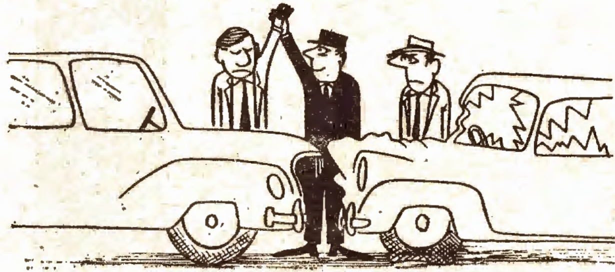
Цудоўна!

Потым сеў за стол і напісаў запіску:

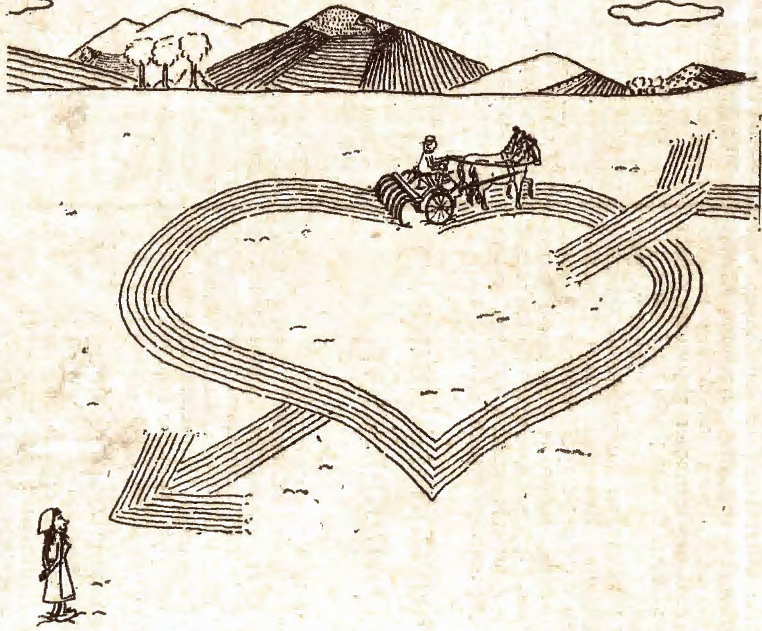
„Пайшоў на другую змену. Грошы на стале. Колькі за работу — вазьміце. У квітанцыі распісаўся. Калі будзеце ісці, не забудзьце замкнуць дзверы. Прыемнага сну".

Шкада было яго будзіць. Хай спіць. Во колькі ў яго заказаў. Гэта ж заўтра яму бегаць і бегаць...

Анатолій Саламко

НІЎКА

ПЕРАГРУЗІЛІ

Выклікаюць раз Нупрэя,
Прапануюць: — Выручай:
Падмацуй ты, ёсць ідэя,
Таварыства „Ураджай".
— Позна гэтым мне займацца,
Бо на пенсію праз год.
— Нецяжкая ж гэта праца,
Падтрымай, дзядуля, спорт!
Не забыў ён словы тыя...
— Зноў спатрэбіўся нам ты ж:
У здаровым калектыве
Узначаль „Чырвоны крыж".
Дзед быў добры па натуры.
— Даручэнне хочам даць:
Нельга помнікі культуры
Без аховы пакідаць.
Тут не скончаны прыгоды:
— Таварыства ёсць яшчэ
Ратаваць людзей на водах,
Уступай, Нупрэй, хутчэй.
— Ды навокал, гляньце, людзі,
Ні ракі, ні ручайка.
— Не бядуй, няма, дык будзе
І канава, і рака.
І пайшло далей: без згоды
Ускладі ўсё на аднаго.
Каб ахоўваў і прыроду,
„Заахвоцілі" яго.
Не хацеў ён гэтай славы
І на пенсію пайшоў.
Хай спяшаюць тыя справы
На другіх таварышоў.

Мікола Вяршынін

ГУМАР З ...

РАХУНАК ШАЎЦОЎ

Шавец, адрабіўшы ў пана, падаў такі рахунак за сваю працу:

„Пану падбіў падноскі і прышыў вушы.

Панскай жонцы паправіў нос і расцягнуў на капыле.

Цётцы прышыў язычкі.

Наймічцы перашпількаваў падэшвы і герацягнуў заднік".

— Пойдзем са мною, бо начальнік турмы згубіў ключы ад сейфа.

Яму пальца ў рот не кладзі: абавязкова высмакча з яго нейкую гісторыю.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Люцыны Базылюк і Ольгі Карчэўскай з Клейнік, а таксама Людмілы Карпінскай змяшчаем песню

Buty, buty

słowa: Jan Maria Pop
muzyka: Andrzej Rybiński
śpiewają Andrzej i Eliza

Może buty
zwłaszcza stare,
to nie powód,
by gitarę
brać do ręki
i piosenki
na ich cześć...
ale co ja
biedny zrobię,
że po ziemi
ciągle chodzę
a na szlaku
buty mocne
liczą się,
hej.
Buty, buty
z wolej skóry
każdy kuty
niby koń
buty, buty
dawno wzute
już nogami
prawie są.
buty, buty
niby orzech
czas nie może
butów zgryźć
buty, buty
znów mi trzeba
do El Paso
jutro iść,
hej.
Ale buty
zwłaszcza stare —
ważny powód,
by gitarę
brać do ręki
i piosenki
na ich cześć...
no bo kto by
tak jak one,
gdy od słońca
ziemia płonie
wciąż przed siebie
w kurzu drogi
chciał nas nieść?
hej.
buty, buty...
Dobre buty
zwłaszcza stare —
a gdy bracie
masz gitarę
bierz do ręki
i piosenki
o nich graj,
jeśli nie chcesz
chodzić boso
w błocie, kurzu
zimnej rosie —
sław te buty
niby z huty
twardą stal,
hej,
buty, buty...

У КАРЧМЕ „БАБСКІЯ СЛЁЗЫ"

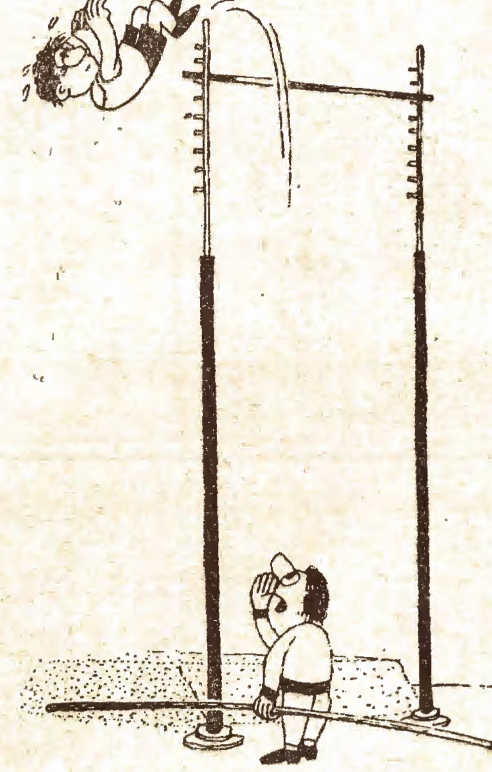
— Што вам падаць?

— Пляшку гарэлкі і два яечкі.

— А гэта не замнога?

— Ну, тады адно яйцо і пляшку гарэлкі.

ЧАГО Ў СПОРЦЕ НЕ БЫВАЕ?

— Дасканала, паўтары яшчэ раз, толькі з шастом.

СТАЎ САМАСТОЙНЫМ

— Чаму ты перастаў пісаць пісьмы сваім бацькам? — пытаюць задрыпанца ў горадзе.

— А мне ўжо іх дапамога непатрэбна.

ЧАМУ ЎСПАЦЕЎ КАСТУСЬ?

Прачнуўся Кастусь увесь мокры, выйшаў на двор на свежае паветра. У гэты час вяртаўся з работы сусед. Ён і пытае:

— Як жывяце, кум?

— Ды вось прачнуўся толькі што, а зараз трошкі адпачываю.

— А чаму ж вы так успацелі?

— Успацеў? Ды вось прыснілася, што цэлы дзень працаваў, дык і ўспацеў.

У СУДЗЕ

— Сведка, вы цвердзіце, што адказчык і ісціца жылі супольна як муж і жонка?

— Нават куды лепш, пане суддзя.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Смеючыся з Апендзе, адзін сябра сказаў:

— Апендзе, сёння выпадкова я праглынуў мыш. Што мне зараз рабіць?

— Трэба праглынуць жывую кошку, і справе канец, — адказаў Апендзе.

*

Англічанін і шатландзец знайшлі скарб.

— Давай раздзелім па-сумленнаму, — сказаў англічанін.

— Не, давай лепш пароўну.

*

Ражэ, Жак і Жан пераносілі мэблю. Калі Ражэ і Жак з цяжкасцю валаклі дубовы гардэроб, Ражэ прыкмеціў, што Жан знік.

— А дзе Жан? Чаму ён не памагае?

— Ён памагае, — адказаў Жак, — ён унутры вешае на месца кручкі.

Курёзы

ШМАТ ШУМУ З „НІЧОГА"

Як паведамляе агенцтва ДПА, за два гады ў ЗША прададзена 300 тысяч экземпляраў кнігі „Нічога". У „мастацкім" творы, які адзін з крытыкаў назваў „шэдэўрам авангардызму", няма ніводнага радка — усе 192 старонкі чыстыя. У інтэрв'ю для прэсы аўтар заявіў, што стварыў сваю кнігу, каб выказаць ідэю: мне няма чаго вам сказаць".

„Кніга" выклікала цікавасць прыхільнікаў „масавай культуры": у хуткім часе пасля звычайнага выдання з'явілася выданне „дэ люкс" — 125-тысячным тыражом выпусціла „Нічога" англійская „Пакетбук компані". Праўда, як іранічна адзначае агенцтва, нягледзячы на „шумны" поспех кнігі, яшчэ ніводзін кінарэжысёр не выказаў жадання яе экранізаваць.

ВІНО ДЛЯ ЗВЫШБАГАЦЕЯЎ

Нядаўна ў Лондане на аўкцыёне Сосбі за 205 фунтаў стэрлінгаў была прададзена бутэлька нямецкага вінаграднага віна 249-гадовай вытрымкі.

Як сцвярджаюць спецыялісты, віно выраблена з лепшых гатункаў вінаграду ў Брэмене ў пачатку XVIII стагоддзя, захавала выдатныя смакавыя якасці. У 1945 годзе, перад уступленнем у Брэмен войск саюзнікаў, вядомыя склепы горада былі разграблены. Засталася толькі адна бочачка, на якой прадбачліва зрабілі надпіс: „Небяспечна для здароўя". Віно з яе было разліта ў бутэлькі, адна з якіх праз трыццаць з лішнім гадоў і з'явілася на лонданскім аўкцыёне.

Чым больш мяне сувязей, тым лягчэй заблытацца.